

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html>

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Matjaž Zaplotnik
(matjaz.zaplotnik@siol.net)

Ljubljana, 1. julija 2007

Letnik 11, št. 75

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika75.doc>

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika75.pdf>

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (e-verzija)

Člani Slavističnega društva Slovenije prejemaajo glasilo brezplačno.
Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 750 izvodov.

Ljudje

► *Pretnarjeva nagrajenca 2007 – ambasadorja slovenske književnosti in jezika*

Znana sta letošnja Pretnarjeva nagrajenca – Božena Tokarz in Emil Tokarz – ambasadorja slovenske književnosti in jezika na Poljskem.

Sosvet za podelitev Pretnarjeve nagrade 2007 v sestavi Mitja Čander, Goran Gluvić, Peter Kuhar, Ivo Stropnik in Vlado Žabot se je letos soglasno odločili izreči javno zahvalo in priznanje s Pretnarjevo nagrado mednarodno zaslužnima razširjevalcema in ambasadorjema slovenske književnosti in jezika na Poljskem – slavistoma, univerzitetnima profesorjema in zakoncema, literarni zgodovinariki dr. Boženi Tokarz in jezikoslovcu dr. Emilu Tokarzu – za vsestransko prizadevno in dolgoletno ustvarjalno delo pri povezovanju poljske in slovenske literature in jezika. Slovesna podelitev je bila 8. junija na VI. Herbersteinskem srečanju književnikov v Velenju. Za častno podelitev Pretnarjeve nagrade je bil letos imenovan književnik Vlado Žabot.

Pretnarjeva nagrada ambasadorjem slovenske književnosti po svetu je mednarodna kulturna akcija pisateljske asociacije Velenika in festivala Herbersteinsko srečanje slovenskih književnikov v Velenju, kjer nagrado podeljujejo od leta 2004 zaslužnim razširjevalcem slovenske književnosti in jezika po svetu, ki si v duhu dr. Toneta Pretnarja (1945–1992) pomembno, zaslužno in svetovljansko prizadevajo za seznanjanje s sodobno slovensko literaturo, slovenskim jezikom in slovenskimi književniki, oziroma za njihovo mednarodno uveljavljanje in povezovanje. Presoja oz. kriterij izbora nagrajencev zajema vsa področja in zvrsti književnega oz. književniškega delovanja, ustvarjanja, mednarodnega povezovanja in uveljavljanja slovenske literature in jezika. Pretnarjevo nagrado so doslej prejeli: Ludwig Hartinger (Avstrija, 2004), František Benhart (Češka, 2005) in Gančo Savov (Bolgarija, 2006). Nagrado financirata Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Velenje.

Zakonca Božena in Emil Tokarz sta najznamenitejša ambasadorja slovenske literature, kulture in jezika na Poljskem, verjetno pa tudi v Evropi in svetu. Poseben odnos do slovenščine sta oblikovala že med študijem slavistike in slovenistike v Lodžu oz. Krakovu, po opravljenih doktoratih pa sta svoje življenje in delo povsem posvetila slovenščini (najprej na domači univerzi v Katovicah), nato pa po vsej Poljski, Evropi in svetu. Kot literarna zgodovinarica in jezikoslovec se zakonca Tokarz odlično dopolnjujeta pri promociji slovenske književnosti. Med številnimi dosežki izpostavimo njun veliki projekt, tj. promocijo slovenske kulture in literature leta 2004 v poljskem časopisu *Opcje* – izčrпно sta predstavila sodobno slovensko literaturo druge polovice 20. stoletja, odmeve slovenske poezije, proze in dramatike v literarnozgodovinski stroki idr.; predstavljena besedila so prevedli v poljščino njeni študenti in diplomanti (k sodelovanju sta pritegnila tudi Katarino Šalamun-Biedrzycko). K temu dodajmo, da je Emil Tokarz ustanovitelj prve

slovenistike na Poljskem in da zakonca Tokarz danes neumorno navdušujeta svoje študente za študij in učenje slovenskega jezika ter branje slovenske literature ter jih usmerjata v pisanje diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog iz slovenske literature. Na univerzah v Katovicah (Božena Tokarz) in v Bielsku-Biali (Emil Tokarz) »zaradi njiju« študira slovenistiko skoraj sto študentov, kar je skoraj toliko, kot na vseh ostalih evropskih univerzah in je primerljivo s študijem slovenskega jezika in književnosti na slovenskih univerzah. Objavljata razprave o slovenskem jeziku in literaturi ter skrbita za slovenske prevode in razvoj slovenistike na Poljskem. Promovirata vse, kar je slovenskega (sta ustanovitelja slovenskega lektorata na Univerzi M. Kopernika v Torunju, slovenistike na šlezijijski univerzi v Katovicah in Bielsku-Biali ter Poljsko-slovenskega društva na Poljskem – povsod sta pridobila in navdušila veliko študentov za slovenski jezik in književnost, s tem pa ustvarjata trajne pogoje za promocijo slovenske književnosti, ki jo spodbujata v svojih seminarjih. Objavljata razprave o slovenskih prevajalcih poljske literature (npr. T. Pretnar, R. Štefan, L. Krakar, N. Jež, J. Unuk, B. Šömen idr.) ter poljskih prevodih Franceta Prešerna. Študente in diplomante spodbujata in organizirata za prevajanje slovenske književnosti v poljščino ter organizirata slovensko-poljska srečanja na Poljskem. Sta zaslužna sodelavca slovenskih univerz in literarnih, kulturnih ter znanstvenih prireditev v Sloveniji.

Božena in Emil Tokarz sta svoje življenje posvetila raziskovanju in promociji slovenskega jezika in literature. Vrata njunega doma v Sosnovcu so odprta vsem, ki jih zanima naša literatura in jo želijo razumeti, brati, prevajati, razlagati ali se o njej pogovarjati. Med številnimi Slovenci, ki so se navduševali za slovensko-poljske literarne stike, sta mdr. pogosto nudila gostoljubje tudi Tonetu Pretnarju, s katerim so skupaj načrtovali številne slovensko-poljske projekte. Njun dom v Sosnovcu je tako postal Slovenija v malem, fakulteti, na katerih še vedno delata, pa kovačnica diplomantov (bodočih literarnih kritikov, prevajalcev, piscev idr.), ki se zanimajo za slovensko literaturo, kulturo in jezik.

Prepričani smo, da s Pretnarjevo nagrado za leto 2007 izkazujemo posebno čast delu, ki sta ga zakonca Tokarz opravila za promocijo slovenske književnosti in tako povezujemo krog slovensko-poljskega sodelovanja. (*Iz utemeljitve predlagateljev Marka Jesenška, Nikolaja Ježa in Andreja Rozmana*). — **Velenika** <kplza@velenika-stropnik.si>, 20. apr. 07

V soboto, 9. junija 2007, ob 19. uri je bilo v Vili Bistrici srečanje z letošnjima Pretnarjevima nagrajencema dr. Boženo Tokarz in dr. Emilom Tokarzem. Ob srečanju z zakoncema Tokarz so obiskovalci spoznali še mednarodno izdajo *Rp. Lirikon 21*, revije za poezijo 21. stoletja (urednika Ivo Stropnik in Zoran Pevec) in mednarodno spletno kulturno-umetniško revijo *Pobocza/Obrobja*. Predstavili so ju poljski pesniki in prevajalci Pawel Szydeł, Franciszek Nastulczyk, Maciej Melecki, Agnieszka Lasek, češka pesnica, prevajalka in urednica Lenka Daňhelová in slovenska pesnica in prevajalka njihovih pesmi v slovenščino Tatjana Jamnik.

Literati so obiskali mesto v sotočju Bistrice in Mošenika, kamor se je dr. Tone Pretnar od blizu in daleč vedno z veseljem vračal, njegovi tržiški rojaki in vsi obiskovalci večera v Trziču pa so imeli lepo priložnost za srečanje z zakoncema Tokarz in s sodobno poezijo – v originalih in v prevodih.

Tako tržiška knjižnica kot Občina Trzič sta se letos z veseljem odzvali povabilu velenjskih organizatorjev, ki jih z veliko predanostjo vodi Ivo Stropnik, da sodelujeta v programu prireditev v okviru VI. Herbersteinskega srečanja književnikov, na katerem bodo v petek podelili tudi Pretnarjevo nagrado. Naša knjižnica s ponosom nosi ime po pokojnem Trzičanu dr. Tonetu Pretnarju, saj smo ga mnogi poznali osebno – kot izjemnega človeka, zavedali pa smo se tudi njegove strokovne veličine – bil je kozmopolit in poliglot v najzlahtnejšem pomenu teh besed. Zavest o velikem pomenu njegovega dela in osebnosti je prisotna tako v strokovnih krogih kot pri tistih, ki imajo radi slovenski jezik in književnost, domačo in prevedeno. Eno takih strokovnih okolij je nedvomno tudi v Šaleški dolini, v Velenju, kjer so pred štirimi leti prvič podelili Pretnarjevo nagrado. — **Marija Maršič**, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja <marija.marsic@guest.arnes.si>

► *Utemeljitev za Sovretovi nagradi 2007*

Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje Sovretovo nagrado za leto 2007 Vasju Bratini (vasja.bratina@telemach.net) za prevod romanov Umberta Eca *Foucaultovo nihalo* in *Skrivnostni plamen kraljice Loane*.

Idealni bralec Ecovih romanov ni le eruditski poznavalec zgodovine in književnosti, filozofije, umetnosti in znanosti, ampak tudi posameznik z izostrenim občutkom za literarne oblike, slogovni izraz in kulturne kode različnih zgodovinskih obdobj. Bralsko doživetje teh besedil se seveda lahko uresniči tudi na pol poti do ideala, prevajalcu pa ne preostane drugega, kot da se skuša utelesiti v Ecovega *lector in fabula*. Ko si za to prizadeva, je na vsakem koraku soočen s tveganjem, da bo izvirnik razkril bodisi meje njegove razgledanosti bodisi pomanjkanje humorja in elegance. Vasja Bratina prejme Sovretovo nagrado zato, ker je preizkušnjo prestal na obeh področjih tveganja, kot natančen posrednik Ecovega postmodernega eruditstva in kot brezhiben stilist. Prevajalec dveh Ecovih romanov se je moral spoprijeti z vsebino in terminologijo zelo raznorodnih področij, npr. fizike 19. stoletja, srednjeveške ezoterike, astrologije, starinarstva, psihologije in nevrologije; v *Foucaultovem nihalu* je dosledno in iznajdljivo slovenil leksiko srednjeveškega okultizma, v *Kraljici Loani* opise spominskih procesov in delovanja možganov – ob tem pa je v slovenščini učinkovito poustvaril Ecov individualni slog in njegov igrivo ustvarjalni dialog s kulturno preteklostjo. S prevodoma romanov *Foucaultovega nihala* (2006) in *Kraljice Loane* (2007) je po mnenju komisije dokazal mojstrstvo.

Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje Sovretovo nagrado za leto 2007 Andreju E. Skubicu za prevoda del *Čitanka* Gertrude Stein in *Kako pozno, pozno je bilo* Jamesa Kelmana.

Andrej E. Skubic, eden najvidnejših pisateljev mlajše generacije, je tudi zelo opazen in ploden prevajalec. Sega zlasti po anglo-ameriških avtorjih od začetkov modernizma do sodobnosti. Z letnico 2006 sta izšla dva njegova prevoda: *Čitanka* Gertrude Stein (Litera), ki jo je opremil z bogatimi spremnimi zapisi, tudi o svoji lastni prevajalski (pre)izkušnji, in roman Jamesa Kelmana *Kako pozno, pozno je bilo* (Cankarjeva založba). Obe besedili sta zahtevna prevajalska oreha, jezikovno in stilno pa sta kolikor mogoče različni. Prvo je klasika modernizma in kar kipi od kljubovanja gramatikalnim zakonitostim in slogovni konvenciji. Prevajalec je presenetljive »nepravilnosti« tega besedila reševal z veliko domiselnostjo in jezikovno eleganco. S prevodom je ustvaril stilno pisano, duhovito in spretno sukano besedilo, ki učinkuje pristno modernistično tudi v slovenščini in tako širi jezikovno obzorje domače literature. Drugi prevod, roman škotskega pisatelja Kelmana, je pravo nasprotje modernizmu Steinove; je tudi bližje Skubičevemu lastnemu pripovedništvu. Neposrednemu, slengovskemu jeziku izvirnika, ki ponazarja neodločeno in trmasto vztrajanje v praznoti, je prevajalec tudi v slovenščini našel osupljivo plastične, duhovite in učinkovito banalne besedne, skladenjske, ritmične in stilne ustreznice. Romanu je Andrej E. Skubic primojstril – enakovredno izvirniku – občutja nekakšnih palimpsestnih postmodernističnih aluzij. Dvoje zelo različnih besedil, ki pa sta aktualni v sodobnih težnjah slovenske literature – vsako na svoj način širi domet sodobne slovenske jezikovne senzibilnosti, obe bogatita našo prevajalsko literaturo in poglobljata bralsko izkušnjo sodobne književnosti. — **Vasja Bratina** <vasja.bratina@telemach.net>, 12. jun. 07

Preizkusno predavanje Milene Mileve Blažić z naslovom *Motiv Lepe Vide v slovenski mladinski književnosti* je bilo v torek, 8. 5. 2007, ob 10.00 v sejni sobi Filozofske fakultete na Aškerčevi 2 v Ljubljani. — **Mateja Čop** <Mateja.Cop@ff.uni-lj.si>

Prisrcno vabim vse mentorje gledaliskih skupin in učitelje slovenskega jezika k sodelovanju na slovenskem gledaliskem portalu <http://www.sigledal.org/>. Če vas sodelovanje zanima, se mi prosim oglasite. — **Tamara Matevc** <tamara.matevc@siol.net>, 20. jun. 07

Število slovlitovcev se po novem piše s štirimestno številko. — **Miran Hladnik**, 18. jun. 07

Odrpta pisma, peticije in protesti

► Avtonomna tribuna – protest proti osnutku zakona o visokem šolstvu

Kot cenjenega ter pomembnega člana delovanja na (zaenkrat še) avtonomni univerzi vas naprošamo, da si preberete naslednje vrstice.

Na pobudo študentov in študentk smo organizirali prvo srečanje na Filozofski fakulteti (ponedeljek, 21. 5. 2007, ob 12h v avli), kjer smo razpravljali o naši zaskrbljenosti zaradi osnutka predloga Zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti. Skrbi nas, kaj se bo zgodilo z avtonomnostjo univerze! Skrbijo nas bližajoče se grožnje privatizacije! Skrbi nas že nekaj časa napovedana uvedba šolnin! In to so le glavne točke osnutka, ki ga zavračamo. Zakaj? Poleg vsebinskih spornosti med drugim tudi zato, ker je nastal brez dogovarjanja s tistimi, ki jih to najbolj zadeva. Samoiniciativno smo ustanovili Avtonomno tribuno, na kateri se vsak dan dobivamo, kjer potekajo diskusije tudi na ravni širše družbene problematike. Z vsemi sredstvi, ki nam jih čas (kajti zelo veliko naključje je, da je osnutek prišel v času bližajočih se izpitov) in finance (delujemo neodvisno od kakršnihkoli institucionalnih organizacij) dopuščajo, se borimo v smeri, da bi študentje, profesorji in širša javnost izvedela, kaj se dogaja. Menimo, da imajo ti predlogi lahko veliko večje družbene posledice kot samo uvedbo šolnin. Zato vas naprošamo, da tudi vi izrazite svoje mnenje (dobrodošle tudi konstruktivne ter artikulirane kritike) in v primeru, da nas podpirate, to naredite.

Da boste bolje vedeli ter razumeli, za kaj se borimo, kako to želimo, kako in kje se organiziramo, vam prilagamo naslova spletnih strani, ki ju skušamo po najboljših močeh sveže dopolnjevati: <http://avtonomnatribuna.blogspot.com/> in http://www.dostje.org/Aktualno/aktualno_frames.htm.

Predvsem pa kot strokovna delavka oz. delavec poskušajte naprej informirati tudi ostale strokovnjake (z ostalih univerz po Sloveniji ali po svetu) ter se aktivirati tako, kot smo se vaši študentje!

Podporo smo že dobili s strani grških kolegov, ki so se znašli v podobni situaciji. Prav tako od študentov iz tujine, ki študirajo preko programa Erasmus v Sloveniji. Prilagamo tudi Izjavo Avtonomne tribune, ki smo je sprejeli ob zasedbi avle Filozofske fakultete. Hvala za Vašo pozornost in čas, ki ga boste namenili sodelovanju z nami (upamo)!

Izjava Avtonomne tribune za avtonomijo univerze

Z namenom izvajanja avtonomije in svobode mišljenja smo 21. 5. 2007 študentke in študentje zasedli avlo Filozofske fakultete v Ljubljani. Odrpli smo Avtonomno tribuno, na kateri smo razpravljali o problematiki študija, reformah visokega šolstva, privatizaciji univerze in o vprašanju avtonomije. S tem dejanjem se pridružujemo boju študentk in študentov v Evropi in po svetu, ki so se že uprli

neoliberalnim reformam visokega šolstva in podreditvi vseh vidikov družbenega življenja logiki prostega trga.

Na tribuni smo prišli do naslednjih zaključkov:

1. Avtonomna tribuna študentov v celoti zavrača predlog Zakona o visokem šolstvu in raziskovalno-razvojni dejavnosti (ZVŠRRD). Ne le da je nastal brez sodelovanja tistih, ki se jih najbolj tiče, torej študentk in študentov, delavk in delavcev na univerzi, temveč je tudi vsebinsko povsem zgrešen.

2. Zahtevamo, da vsako nadaljnje zakonsko urejanje tega področja temelji na naslednjih izhodiščih:

Univerza je avtonomna!

Univerza ni podjetje!

Študij je brezplačen za vse in splošno dostopen!

Znanje ne sme biti predmet privatizacije in profitne logike! Znanje je v službi celotne družbe in ne kapitalskih interesov.

Univerza je v rokah študentk in študentov, ne v rokah oblastnikov in kapitala!

Proces izobraževanja mora biti kolektiven, dialoški in mora izhajati izključno iz interesov in potreb bodočih diplomantov in diplomantk. Spodbujati mora solidarnost, spontanost, domišljijo, kritiko in refleksijo.

Z Univerze morajo biti nemudoma umaknjeni vsi programi, ki spodbujajo militarizacijo in študij podrejajo zakonitostim trga.

3. Sredstva, ki se namenjajo za družbeno destruktivne dejavnosti, naj država nameni za socialne projekte. Za začetek zahtevamo, da se iz Iraka umakneta oba vojaka slovenskega kontingenta, ta denar pa naj se nameni za socialno ogrožene družine.

Pozdravljamo vse, ki so se že javno postavili v bran obstoječim socialnim pravicam in zavračamo vsakršne poskuse nadaljnjega krčenja le-teh. Hkrati ponovno pozivamo tudi vse posameznice in posameznike, neformalne in formalne študentske organizacije, klube in iniciative, sindikate, visokošolske delavke in delavce in gibanja, da se samoorganizirajo in javno postavijo v bran temeljnim in splošnim pravicam.

Študij je pravica! O pravicah se ne pogajamo! Pravice so izborjene, ne podeljene!

Avtonomna tribuna, Avla Filozofske fakultete, Ljubljana, 21. 5. 2007 — **Melita Perkovič** <melita.perkovic@gmail.com>, 26. maj 07

► *Protestno pismo članov DSP »Proti zastraševanju in kaznovanju«*

Člani Društva slovenskih pisateljev protestiramo proti metodi zastraševanja in kaznovanja novinarjev Petra Kolška, predsednika aktiva novinarjev *Dela* in Mije Repovž, predsednice sindikata novinarjev *Dela*. Predsednik uprave *Dela* Danilo Slivnik jima je izrekel ukor pred odpovedjo delovnega razmerja iz krivdnih razlogov, zaradi javnega zastopanja stališč aktiva novinarjev *Dela*. Prepričani smo, da imajo novinarji *Dela* pravico do javnega izrekanja svojih stališč. Temeljna demokratična pravica vsakega državljana je svoboda do javne besede, brez strahu pred kaznovanjem.

Ne želimo živeti v družbi, kjer vlada strah.

Protestu članov Društva slovenskih pisateljev se lahko pridružite na elektronski naslov: dsp@drustvo-dsp.si ali z navadno pošto na naslov: Društvo slovenskih pisateljev, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana. Ljubljana, 25. maj 2007 — **Milena Mileva Blažič**, 28. maj 07

► *Odrpito pismo ministru za kulturo RS dr. Vasku Simonitiju*

Posiljam vam koncno verzijo odprtega pisma ministru za kulturo RS, ki je nastalo po cajanki v galeriji Alkatraz v ponedeljek, 18. 6. 2007. Prosim, da vsi, ki zelijo podpisati odprto pismo, to sporocijo na e-mail katja.praznik@maska.si.

Spoštovani gospod minister za kulturo RS!

Predstavniki strokovne javnosti in izvajalci programov naslavljamo na Vas odprto pismo v zvezi s pripravo osnutka za novi Nacionalni program za kulturo (NPK). V preteklem mesecu je potekalo že več posvetov o NPK v pričakovanju, da bo Ministrstvo za kulturo RS v razpravo o tem, katere cilje naj uveljavlja novi NPK, vključilo najširši možni krog delujočih na področju umetnosti in kulture (praktike in teoretike) in ne samo zaprtega kroga ekspertne skupine, ki pripravlja osnutek po posameznih področjih. Prepričani smo, da priprava NPK zadeva vso kulturo in širšo družbo, zato ne more biti stvar samo majhne skupine strokovnjakov. Pri pripravi NPK 2004–2007 je ministrstvo le simbolično vključilo širšo javnost, zato ta program ni predstavljal teoretskih in praktičnih stališč strokovne javnosti, izvajalcev programov in uporabnikov. V pripravi novega NPK vidimo priložnost, da se v razpravo končno vključi najširša zainteresirana javnost, delujoča v polju kulture in umetnosti, zato od vas kot ministra za kulturo RS pričakujemo da boste osnutek NPK, ki naj bi ga skupina že skorajda končala, nemudoma javno predstavili in organizirali široko javno razpravo.

Menimo, da je primerno in celo nujno, da zastavitve in vsebino novega NPK javno predstavite in upoštevate tudi druge prispevke. Prepričani smo, da je naša zahteva po javni in široki razpravi o temeljnih predpostavkah kulture in umetnosti v

interesu vseh, je torej ne le naša legitimna pravica temveč tudi odraz prosvetljenosti in demokratičnosti predstavnikov oblasti, ki razumejo kulturo kot ključni element sodobne družbe in politike. Zato od Vas pričakujemo, (1) da ta razprava NE bo potekala v dopustniških poletnih mesecih, temveč jeseni, (2) da bo razprava odprta dlje časa, saj morajo udeleženci najprej temeljito preučiti osnutek in resno pretehtati zastavitve in koncepte predlogov prihodnje kulturne politike, ter (3) da se boste javne razprave aktivno udeležili tudi Vi, saj imate v svojih rokah skoraj vse vzvode oblasti.

Predlagamo, da se jeseni po javni predstavitvi osnutka novega NPK, na kateri boste svoje poglede tudi javno predstavili in prisluhnili razpravi, organizirajo še druge področne debate. Vztrajamo, da se sklepi razprav nazadnje VNESEJO v NPK, da bi na koncu dobili dokument, ki se bo lahko uspešno spopadel z dilemami sodobnosti.

Da bi novi NPK z javno in strokovno razpravo postal primer, kako je mogoče sestaviti skupni dokument na podlagi temeljitega skupnega premisleka, predlagamo:

– da bi bila prva jesenska razprava namenjena splošnim vprašanjem (ali si želimo živeti v družbi tekmovalnosti ali solidarnosti, vprašanje komercializacije, privatizacije kulture, kulturne izključenosti, kulturne raznoličnosti, vpliva svetovne zabavne industrije, pogajanja v WTO), se pravi na temo kulture kot take in njenega spremenjenega pojmovanja v okviru globalnih neoliberalnih kapitalističnih družb, in ne nazadnje kulture kot produkcijske platforme v okviru Evropske unije;

– da po razpravi o osnovnih ciljih, vsebinah in potrebah kulture preidemo na razpravo o posameznih področjih kulture. NPK po našem prepričanju določa osrednje usmeritve državne kulturne politike in s tem neposredno družbene odnose v skupnosti, to pa zadeva prav vse državljanke in državljane RS, zato je treba že ob pripravi NPK (in ne šele ob njegovem sprejemanju!) temeljito premisliti, kaj nam, državljanke in državljanom RS, pomenijo kultura, umetnost, pogoji produkcije, distribucije in porabe. — *Tamara Matevc* <tamara.matevc@siol.net>, 23. jun. 07

Razpisi in kronika vabil na prireditve, predstavitev, dogodke (nekaj jih je še aktualnih)

Univerza v Wroclavu (Center za otroško in mladinsko književnost), vabi na mednarodno konferenco z naslovom Podobnosti med kulturami in državljanstvo sveta v sodobni fantastični pripovedi za mlade bralce, ki bo od 28. do 31. maja 2008. Tajnica konference: Agata Zarzycka (agata@proteus.pl). — *Milena Mileva Blažić*, 19. apr. 07

Prva konferenca Evropske zveze za avantgardistične in modernistične študije (European Network for Avant-Garde and Modernism Studies) bo potekala v belgijskem Gentu med 29. in 31. majem 2008. Tema konference bo vezana na povezave med avantgardami, modernizmom in Evropo. Za vabilo k sodelovanju in ostale informacije glede oddaje referatov (ti so lahko v angleščini, nemščini in francoščini) obiščite stran <http://www.eam-europe.ugent.be/>. — *Gasper Troha* <gasper.troha@guest.arnes.si>, 24. apr. 07

Na Videmski univerzi je 19. in 20. aprila potekal mednarodni simpozij *Alojz Gradnik (1882–1967) – pesnik Goriških Brd ob 125. letnici rojstva in 40. obletnici smrti* pod pokroviteljstvom Veleposlaništva Republike Slovenije v Rimu in Občine Brda ter v sodelovanju s Furlanskim filološkim društvom. Organizatorica simpozija je bila Fedora Ferluga-Petronio, redna profesorica slavistike na Videmski univerzi. Na simpoziju je sodelovalo trinajst strokovnjakov, pretežno iz Slovenije, pa tudi z Videmske univerze ter z univerz iz Trsta in iz Neaplja. Simpozij je uradno uvedel veleposlanik Republike Slovenije v Rimu Andrej Capuder, ki je podčrtal briško poreklo Alojza Gradnika, enega izmed največjih slovenskih pesnikov, ki se je rodil na eni izmed najbolj dramatičnih meja slovenskega ozemlja, na meji, ki pa danes povezuje in ne razdvaja. Nato je spregovoril v imenu župana Občine Brda podžupan Enco Vižintin, ki je prav tako poudaril posebnost rodu pesnika Gradnika, ki se je rodil očetu Slovencu, Jožefu Gradniku, in materi Furlanki, Luciji Godeas. Navzoče so nato pozdravili predsednik Furlanskega filološkega društva Lorenzo Pelizzo, predstojnik Oddelka za jezike in književnosti Srednje-vzhodne Evrope prof. Giorgio Ziffer in dekan Fakultete za tuje jezike in književnosti prof. Vincenzo Orioles.

Prvi dan simpozija so nastopili s predavanji Franc Zadavec, Fedora Ferluga-Petronio, Ana Toroš, Vladimir Osolnik, Miran Košuta, Roberto Dapit, Aleksandra Žabjek, Francka Premk in Janez Premk. Drugi dan simpozija je navzoče pozdravil rektor Videmske univerze prof. Furio Honsell. Sledila so nato še predavanja Mirana Hladnika, Katje Mihurko - Poniž, medtem ko se Lojzka Bratuž in Denis Poniž nista mogla udeležiti simpozija, bosta pa njuna referata naknadno vključena v zbornik. Predavanja so bila tematsko posvečena Gradnikovi domoljubni in erotični tematiki, Gradniku človeku in sodniku, Gradnikovemu odnosu do slikarjev, ki so ilustrirali njegove zbirke, lep del pa je obravnaval tudi Gradnikovo prevajalsko delo, ogromen opus, ki do sedaj ni bil še dovolj proučen. V diskusijo je posegel tudi veleposlanik Andrej Capuder kot prevajalec Dantejeve *Božanske komedije* (Gradnik je namreč objavil prevod Dantejevega Pekla in Vic, Nebesa so pa ostala v rokopisu). Predavanja so popestrile recitacije Gradnikovih pesmi. V slovenskem izvirniku jih je podal Janez Premk, v italijanskem prevodu igralka Lucia Berto, v furlanskem pa furlanski igralec in režiser Paolo Bortolussi ter Roberto Dapit. Prebrane so bile sledeče pesmi: Jesen v Medani, Eros – Tanatos, V omami, Pesem vdove, Vodnjak, De profundis VIII, IX, X, Črv, Harfa v vetru, Kmet govori pokojni ženi, Kmet govori Bogu, Zlate lestve v italijanskem prevodu

Luigija Salvinija (Črv, Kmet govori Bogu, Zlate lestve), ostale je prevedla Fedora Ferluga-Petronio. V furlanščino pa so Gradnikove pesmi prevedli Roberto Dapit (V omami, Harfa v vetru, Črv, Zlate lestve), ostale pa Massimiliano Verdini, ki je pravkar diplomiral iz furlanščine, se pa simpozija ni mogel udeležiti iz študijskih razlogov. Udeleženci simpozija so se udeležili nato tudi izleta v Medano. Slike s simpozija, ki jih je posnel Miran Hladnik, si lahko ogledate na <http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/gradnikovsimpozij/index.html>. — **Fedora Ferluga-Petronio**, Univerza v Vidmu <fedora.ferluga@uniud.it>, 30. apr. 07

Na Filozofski fakulteti v Mariboru je 18. in 19. maja 2007 potekal mednarodni znanstveni simpozij *Besedje slovenskega jezika*. Organizator Marko Jesenšek je povabil 41 strokovnjakov iz Slovenije, Avstrije, Italije, Madžarske in Poljske, ki so dva dni razpravljali o najaktualnejših vprašanih (slovenske) besede. Globalizacija tudi v jezikoslovju odpira nova vprašanja, na katera mora sodobno slovensko jezikoslovje sprotno in čim hitreje odgovarjati. Besedje- in besedoslovje je pri tem najbolj izpostavljeno, saj se vsak dan srečujemo z novimi besedami, ki poskušajo zadovoljiti poimenovalne in pomenske potrebe novonastale premetnosti. Prvine izrazne strani slovenskega jezika so dovolj razvite, da ubesedijo novo predmetnost in opozorijo na razločke v pomenu, vprašanje pa je, ali jih ob npr. vse močnejši anglicizaciji (tudi slovenščine, zlasti na področju terminologije) uspemo uveljavljati in ponuditi uporabnikom. Čeprav ima angleščina s slovenščino nesosedski zemljepisni stik, pa v zadnjem času od nje prevzema veliko besedja t. i. moderne civilizacije in kulture, s tem pa vpliva na tvorbo novih besed in njihovo pisavo. Znanstveni sestanek te vrste mora seveda pokazati, da v 21. stoletju ne moremo več govoriti o lepem oz. grdem jeziku, o pravilni oz. nepravilni rabi, ampak moramo upoštevati predvsem funkcionalno sposobnost slovenskega jezika, ki bo omogočal sporazumevanje v vseh govornih položajih in ne bo izgubljal besedja posameznih funkcijskih zvrsti jezika (npr. znanstveni ali strokovni jezik). — **Marko Jesenšek** <marko.jesensek@uni-mb.si>, 18. maj 07

Obveščamo vas, da je izšel vodnik po Gregorčičevi učni poti in vas vabimo, da se podate na sprehod po njej. Vodnik po Gregorčičevi učni poti je nastajal v šolskem letu 2006/07 na Osnovni šoli Simona Gregorčiča Kobarid in na njeni podružnici v Smasteh. Knjiga z naslovom *Gregorčičeva učna pot* je sad dela zaposlenih na OŠ Simona Gregorčiča Kobarid Nataše Špolad Manfreda, Ljube Sivec, Martine Kozorog Kenda in zunanjega sodelavca Pavla Četrtiča. Vodnik vsebuje kratek Gregorčičev življenjepis, temu pa sledi opis učne poti z začetkom in koncem v vasi Smast, z najpomembnejšimi postanki ob cerkvi Svetega Duha na Libušnjem, pri Gregorčičevi rojstni hiši na Vrsnem in ob Gregorčičevem grobu pri Svetem Lovrencu. Kraji na poti so povezani z Gregorčičevim otroštvom in mladostniškimi leti. Opisu poti so dodani utrinki iz časa življenja Simona Gregorčiča in verzi iz njegovih pesmi. Besedilo spremljajo tudi fotografije znamenitosti, ki jih lahko vidimo med hojo po učni poti, na koncu pa je dodan še kulturnozgodovinski oris Gregorčičeve učne poti. Obisk Gregorčičeve učne poti je mogoče združiti še z

ogledom mnogih drugih znamenitosti na Kobariškem (muzej 1. svetovne vojne v Kobaridu, zgodovinska pot, kostnica iz 1. svetovne vojne v Kobaridu, rimska naselbina Toncov grad, slap Kozjak). Dodatne informacije o pravkar izdanem vodniku in Gregorčičevi učni poti dobite na o-sgkobarid.ng@guest.arnes.si. — **Nataša Špolad Manfreda** <maja.spolad@guest.arnes.si>, 31. maj 07

Inštitut za slavistične in vzhodnoevropske študije FF UK v Pragi, Narodna knjižnica ČR, Slovanska knjižnica in Veleposlaništvo Slovenske republike v ČR so izvedli strokovni kolokvij *Zofka Kveder (1878–1926): recepcija njene ustvarjalnosti v 21. stoletju*, in sicer v Pragi 6. 6. in 7. 6. 2007.

Program kolokvija o Zofki Kveder:

Sreda, 6. 6. 2007

Ivan Dorovský (Brno), Zofka Kvedrová v naši zemí
Milada Nedvědová (Praga), Zofka Kvedrová a Helena Malířová
Kamíl Valšík (Praga), Národnostní otázka v časopisu *Ženski svijet*
Josef Kodet (Praga), Z korespondence Zofky Kveder Zdenice Haskové

Četrtek, 7. 6. 2007

Silvija Borovnik (Maribor), Uporništvo ženskih likov v prozi Zofke Kveder
Katja Mihurko Poniž (Nova Gorica), Stičišča v literarnih opusih Zofke Kveder in Adele Milčinović
Denis Poniž (Ljubljana), Zofka Kveder, Drama *Amerikanci*
Zoltan Jan (Trst, Ljubljana), Zofka Kveder in Cankarjev *Kralj na Betajnovi*
Marijan Dović (Ljubljana), Zofka Kveder, umetnica in profesionalka peresa
Alenka Jensterle Doležal (Praga), Problem identitete in travma telesa v prozi Zofke Kveder
Andreja Žele (Ljubljana), Jezik Zofke Kveder kot odraz njene samosvojskosti
Jasna Honzak Jahič (Praga, Ljubljana), Vloge jezikov okolja Zofke Kveder
Miran Štuhec (Maribor), Diskurz spolov v slovenski publicistiki Zofke Kvedrove
Natascha Vittorelli (Dunaj), »Njena smrt«. Nachruhe auf Zofka Kveder
Peter Svetina (Celovec), Slovenske avtorice mladinske literature v prvi polovici 20. stoletja
Vladka Tucovič (Koper), Listnica uredništva – znamenita rubrika Zofke Kveder v reviji *Domači prijatelj*
Radek Novák (Praga), Témata v dramati Zofky Kveder.

Na kolokviju je bil predstavljen tudi zbornik o Edvardu Kocbeku s prispevki iz prejšnjega kolokvija (leta 2005). — **Alenka Jensterle-Doležal** <dolezalova.l@volny.cz>

7. junija se je v Pragi zaključilo dvodnevno znanstveno srečanje *Zofka Kveder (1878–1926): recepcija njene ustvarjalnosti v 21. stoletju*, ki so ga pod pokroviteljstvom Veleposlaništva Republike Slovenije na Češkem in v prostorih Slovanske knjižnice, ki deluje v Narodni knjižnici Republike Češke v Pragi,

organizirali in izpeljali Jasna Honzak Jahić, Alenka Jensterle Doležal, Milada Nedvin, David Blažek z Inštituta za slavistične in vzhodnoevropske študije Filozofske fakultete Karlove univerze v Pragi. Dvanajst novih literarnovednih, jezikoslovnega in dva kulturnozgodovinska referata o večjezikovni ustvarjalnosti pisateljice, dramatičarke, publicistke, urednice, prevajalke in borke za pravice žensk, Zofke Kveder, je predstavilo petnajst referentov iz Češke, Avstrije, Italije in Slovenije. Več v *Večerovem* članku Vladke Tucovič na

<http://www.vecer.si/clanek2007061105212668>. — **Zoltan Jan**

<Zoltan.Jan@siol.net>, 11. jun. 07

Še enkrat bi vas radi spomnili, da bo od 15. do 17. novembra 2007 potekal 26. mednarodni simpozij Obdobja. Prijave na simpozij *Slovenska narečja med sistemom in rabo* zbiramo do 30. junija 2007. Več o simpoziju si lahko preberete na spletni strani <http://www.centerslo.net/simpozij>. — **Tjaša Alič**

<Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si>, 19. jun. 07

Kekčeve poti bodo v soboto in nedeljo, 30. junija in 1. julija. Gremo v Karnijske Alpe na meji med Avstrijo in Italijo. Cilja sta Rauchkofel (2460 m) in Creta di Collinetta (2238 m) nad prelazom Plöcken. Tja se bomo peljali po Ziljski dolini, prelaz je nad krajem Kötschach – Koče v Ziljski dolini (slabe 3 ure vožnje). Vsak hrib vzame 5 do 7 ur hoje. Zbor v soboto ob 7.00 pred Filozofsko fakulteto. Peljemo se z osebnimi avtomobili. Vrnemo se v nedeljo do 18.00. Prijave na

aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si. Seveda greste lahko tudi samo za en dan. — **Mojca Stritar** <mojca.stritar@guest.arnes.si>, 20. jun. 07

Program 43. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture, ki ga organizira Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete UL, si lahko ogledate na spletni strani

http://www.centerslo.net/l3.asp?L1_ID=5&L2_ID=56&L3_ID=79&LANG=slo.

Vljudno vabljeni na predavanja, ki so odprta za javnost. Tema letošnjega seminarja so *Stereotipi v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*. Vabljeni ste na slavnostni začetek 43. SSJLK, ki bo v ponedeljek, 2. julija 2007 ob 20.00 v Mestnem muzeju.

Program 43. SSJLK – natančneje njegovega osrednjega dela, dvotedenskega seminarja – pa je takle:

DVOTEDENSKI SEMINAR (2.–13. julij 2007)

URNIK

08.30–09.20 Fonetične vaje

08.30–09.20 Posebni izbirni tečajji

09.30–12.00 Lektorati

12.00–12.30 Odmor

12.30–14.00 Vaje iz konverzacije za začetne in nižje nadaljevalne skupine / predavanja za nadaljevalce in izpopolnjevalce

IZBIRNI TEČAJI

Izbirna tečaja od 2. do 6. julija, 8.30–9.20:

Jezikoslovni: Vojko Gorjanc: Kontekstualizacija oseb ženskega in moškega spola v slovenskih tiskanih medijih

Literarni: Alojzija Zupan Sosič: Moški je glava in ženska srce – spolni stereotipi

Izbirni tečaj od 9. do 13. julija, 8.30–9.20:

Slovenščina kot drugi/tuji jezik: Ina Ferbežar: Nekaj vmes

Parada mladih:

četrtek, 5. 7., 17.00

Gjoko Nikolovski: Pripovedovanje in neposredno govorjenje

Mija Michelizza: Splet stereotipov o spletni slovenščini

Urška Perenič: Nemško pesništvo M. Luckmann

Maja Kodrič: Podoba »južnjaka« v kratki prozi Polone Glavan in Maje Novak

Tina Preglau: Interkulturalna interpretacija poezije Tomaža Šalamuna

Maja Melinc: Literarna vzgoja nacionalne pripadnosti

PREDAVANJA (vsak dan 12.30–14.00)

Torek, 3. 7.

12.30 Ksenija Šabec: Kdo je čefur za kranjskega Janeza: stereotipi in kulturne razlike v sodobnem evropskem kontekstu

13.20 Marko Stabej: Jaz v nas

Sreda, 4. 7.

12.30 Mateja Pezdirc Bartol: Ženski liki v Cankarjevi dramatik (s posebnim ozirom na lik matere)

13.20 Carmen Kenda Jež: Naj živi jezik! K stereotipom v slovenskem jeziku

Četrtek, 5. 7.

12.30 Božidar Jezernik: Stereotipna podoba »prvega slovenskega pesnika« kot narodni kapital

13.20 Tone Smolej: Podoba Slovenije v svetovni prozi

Petek, 6. 7.

12.30 Tadeja Rozman, Nanika Holz: Slovar – jezika vladar?

13.20 Katja Dragar: Štajerska prestolnica, mesto pod zelenim Pohorjem

Ponedeljek 9. 7.

12.30 Irena Novak Popov: Stereotipi v sodobni slovenski kratki prozi

13.20 Klemen Lah: Literarni liki romskega rodu v slovenskem pripovedništvu

Torek, 10. 7.

12.30 Milena Mileva Blažič: Podoba otroka in otroštva v slovenski (mladinski) književnosti

13.20 Damir Globočnik: »Gosposka škrijcasta suknja in slovenstvo«: izbor stereotipnih upodobitev v slovenski karikaturi

Sreda, 11. 7.

12.30 Silvija Borovnik: Razbijanje stereotipov v prozi Suzane Tratnik

13.20 Gorazd Trušnovec: Princip žrtve: vloga moškega v sodobnem slovenskem filmu

Četrtek, 12. 7.

12.30 Mateja Jemec Tomazin: Stereotipi v slovenskem pravnem izrazju

13.20 Jure Gombač: Migracije in stereotipi

Petek, 14. 7.

12.30 Božo Repe: Mitske predstave pri Slovencih

POPOLDANSKO-VEČERNI PROGRAM

Ponedeljek, 2. 7.

20.00 Mestni muzej: Slovesnost ob začetku seminarja

Torek, 3. 7.

18.30 Spoznavno popoldne

Sreda, 4. 7.

16.00 SIGLEDAL.ORG – Predstavitev spletnega portala slovenskega gledališča

19.00 Literarni večer: Andrej Rozman Roza: *Kabareté Simplozij*

Četrtek, 5. 7.

17.00 Parada mladih

Petek, 6. 7.

20.30 Kino Komuna: *Kratki stiki*

Sobota, 7. 7.

8.00 Celodnevna ekskurzija v štajersko prestolnico

Ponedeljek, 9. 7.

17.00 Sprehoda po Ljubljani: Peter Svetina (literarnozgodovinski), Matej Klemenčič (umetnostnozgodovinski)

Torek, 10. 7.

17.00 Popoldan slovenske umetnosti: Narodni muzej Slovenije, Narodna galerija

20.00 Filmska projekcija: Sladke sanje

Sreda, 11. 7.

17.00 Etnografska delavnica: Slikanje panjskih končnic / Slovenski etnografski muzej

17.00 Športno na Šmarno goro

Četrtek, 12. 7.

17.00 Narodna in univerzitetna knjižnica

Petek, 13.7.: zaključek seminarja

14.00 podelitev spričeval (Fakulteta za elektrotehniko)

20.00 koncert skupine Melanholiki (Bachus Center)

— *Tjaša Alič* <Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si>, 21. jun. 07

Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju, Univerza v Mariboru in Univerza v Celovcu organizirajo na Dunaju SZI (1010 Wien, Seilerstätte 2) simpozij o Josipu Stritarju.

četrtek, 21. junija 2007 – Otvoritev simpozija: Erika Sieder: Stritar im Wechselgebiet, Katja Sturm-Schnabl idr.

petek, 22. junija 2007 – Matjaž Kmecl, Jurčič, Stritar, Levstik; Igor Grdina, Stritarjeva klasicizacija Prešerna; Jožica Čeh, Stritarjevi pogledi na književnost ob koncu 19. stoletja; Blanka Bošnjak, Stritarjev literarnoestetski nazor skozi njegovo prozo; Aleksander Bjelčevič, Stritar o slovenskem šestomeru; Matej Hriberšek, Stritar in klasična filologija; Marko Jesenšek, »Besedna razvnetost« Dunajskih sonetov; Peter Svetina, Stritarjeva literatura za mladino; Urška Perenič, Iz korespondence Josipa in Milana Stritarja; Stane Granda, Socialno okolje Stritarjevega otroštva; Franc Rozman, Josip Stritar v Rogaški Slatini; Tone Smolej, Stritar in Rousseau; Vincenc Rajšp, Politične razmere v času izhajanja Zvona 1870. — *SZI-Dunaj Office* <office@szidunaj.at>, 1. jun. 07

22. Mednarodni literarni festival Vilenica se bo v organizaciji DSP in KD Vilenica odvijal med 5. in 9. septembrom 2007 v Hruševju, Kopru, Lipici, Ljubljani, Lokvi, Štanjelu, jami Vilenica, italijanski Gorici in nekaterih drugih krajih. Dan pred otvoritvijo pripravljamo niz predvečerov z gosti Vilenice: z vodilnim švedskim pesnikom Tomasom Tranströmerjem, srbskim prozaistom Davidom Albaharijem ter italijanskim pesnikom in pisateljem Robertom Pazzijem. Poleg njih in častnega gosta Vilenice, nagrajenca Gorana Stefanovskega, bomo na festivalu gostili več kot 50 avtorjev iz srednjeevropskih držav pa tudi iz Irske, ZDA, Turčije, Toga, Švedske in Izraela. Slovenijo bodo zastopali Nejc Gazvoda, Meta Kušar, Matjaž Zupančič in Aleš Mustar; posebne pozornosti pa bo z izidom knjige v angleščini ter branjem na Ljubljanskem gradu in v vileniški jami deležen pesnik, pisatelj, dramatik, esejist, glasbenik in urednik Milan Dekleva. Ob literatih se bodo festivala udeležili tudi akademiki, prevajalci, uredniki, založniki in kulturni menedžerji iz vsega sveta. Za geslo letošnje Vilenice smo izbrali podnaslov kolokvija komparativistov – »Kdo se boji resnice literature?« – ki povzema eno od tem, s katero se bo ukvarjal strokovni program festivala. 22. Vilenica bo namreč skozi osrednja dogodka strokovnega programa, okroglo mizo SEP in kolokvijem komparativistov, problematizirala vprašanje literarne cenzure in z njo povezanega

posebnega statusa literarne »resnice«. Ob strokovnem programu pripravljamo tradicionalna vileniška literarna branja, slovesne kulturno-umetniške dogodke, predstavitve knjig in bogat spremljevalni program. V okviru projekta Manj poznane književnosti Evrope na Vilenici, ki smo ga vpeljali v lanskem letu s predstavitvijo baskovske literature, letos predstavljamo književnost v irščini. Izid druge knjige zbirke Antologije Vilenice z naslovom *Amanairis: sodobna književnost v irščini*, ki jo je uredila Tina Mahkota, bomo pospremili skupaj z gostujočimi avtorji in poznavalci te literature; živahen irski ritem pa bo pričarala glasbena skupina Téada s tradicionalno irsko glasbo. Več informacij o programu, gostih, nagrajencu in partnerjih 22. Vilenici najdete na spletni strani <http://www.vilenica.si/>. — **Andrea Svab** <andrea.svab@gmail.com>, 18. maj 07

Med 22. in 25. junijem 2007 se je v organizaciji Hrvaškega filološkega društva v hotelu Opatija (v Opatiji) dogajalo 12. mednarodno srečanje slavistov z množico nastopajočih. Od Slovencev najdemo na programu Mirana Štuhca, Silvijo Borovnik, Jožico Čeh, Dragico Haramijo, Urško Perenič, Simono Pulko, Zoltana Jana, Mileno Blažič, Ireno Avsenik Nabergoj, Vlada Nartnika, Marijo Wtorkowsko, Federo Ferlugo Petronio, Francko Premk, Petro Kodre, Marjano Eržečnik Pačnik in še koga. — **Miran Hladnik**, 21. maj 07

Kaj se dogaja slovenističnega na tujem?

► *O dogodkih v Buenos Airesu* (Mojca Jesenovec)

Dober mesec po začetku študijskega leta vas z veseljem obveščam o dogodkih, ki so že oz. bodo potekali v Buenos Airesu. Zacelo se je obetavno, s skoraj dvajsetimi novimi študenti v prvem letniku, nekaj se jih je vpisalo tudi na racun dogodkov ob Svetovnih dnevih slovenske literature. Le-ti pri nas še vedno odmevajo, saj je bil o njih v tedniku argentinskih Slovencev *Svobodna Slovenija* pred kratkim ponovno objavljen kar obsežen članek. V sredo, 11. aprila 2007, smo na lektoratu gostili pisatelja in pesnika Dušana Šarotarja. Predstavil se je s pesmimi iz zbirke *Obcutek za veter*, ki jih je prav za to priložnost v španščino prevedel Santiago Martín. Šarotar je branje svojih pesmi popestril s projekcijo fotografij rodnega Prekmurja, ki so sicer objavljene tudi v omenjeni zbirki. Literarnega večera na fakulteti se je udeležilo približno 30 obiskovalcev, med njimi predstavniki argentinskih prekmurskih društev, za katere je bilo srečanje s Šarotarjem še posebej zanimivo in custveno.

Že naslednji dan je v Argentino pripotoval na prvi uradni obisk Slovenije v tej južnoameriški državi minister Dimitrij Rupel. Zvečer je na Svetu za mednarodne odnose Argentinske republike predaval o pripravah Slovenije na predsedovanje EU, predavanja se je udeležilo tudi kar nekaj študentov lektorata.

Ta teden zaključujemo še zadnje priprave na obisk Miha Mazzinija, ki se bo predstavil na XXXIII. buenosaireškem knjižnem sejmu. V okviru priprav so študentje lektorata v španščino prevedli njegovo zgodbo *Pot na goro*. Buenosaireški knjižni sejem je na tem koncu sveta najpomembnejši tovrstni dogodek, letos se na njem v okviru stojnice EU ponovno predstavlja tudi Slovenija. Za to smo poskrbeli Veleposlaništvo Republike Slovenije v Argentini, MZZ, založba Beletrina ter lektorica in študenti slovenščine. Skratka, v Buenos Airesu je zelo pestro. — **Mojca Jesenovec** <mojca@podgana.net>, 22. apr. 07

► *O predavanju Vojka Gorjanca na rimski univerzi »La Sapienza«*
(Uroš Urbanija)

Na rimski univerzi »La Sapienza« je imel v četrtek, 19. 4. 2007, predavanje Vojko Grojanc z naslovom *Slovenska jezikovna situacija: zgodovinske izkušnje in aktualno stanje*. Predavatelj je predstavil aktualno jezikovno situacijo v Sloveniji in oceno jezikove situacije, kot se je izoblikovala v diskusiji ob sprejemanju slovenskega nacionalnega programa za jezikovno politiko. Slovenska jezikovna situacija se po njegovem mnenju ocenjuje bipolarno, na eni strani kot najboljša v celotni zgodovini slovenskega naroda, na drugi pa kot skrajno kritična. Temu ustrezna so tudi mnenja o izhodiščih jezikovne politike danes. V veliki meri aktualna diskusija o jezikovnem načrtovanju odseva tudi zakoreninjeno načrtovanje slovenskega jezikovnega prostora kot enojezičnega in enokulturnega. Gorjanc je poudaril, da je bil slovenski prostor skozi celotno zgodovino večjezični in večkulturni, zaradi sobivanja Slovencev v večnacionalnih državah s prevladujočim neslovenskim jezikom kot dominantnim jezikom pa se je v slovenski skupnosti oblikovala težnja po načrtovanju enojezičnega prostora. Kako zanimivo je bilo predavanje, je pokazala ne le živahna diskusija s študenti po samem predavanju, ampak tudi dan pozneje, ko so študenti slovenske razmere primerjali z italijanskimi, predvsem pa odnos, ki ga imata Slovenija in Italija do manjšinskih jezikov. — **Uroš Urbanija** <urosurbanija@hotmail.com>, 22. apr. 07

► *Iz koprške Fakultete za humanistične študije k Slovincem na Hrvaško*
(Vladka Tucovič)

V okviru vaj pri predmetu Sociolingvistika v 3. letniku koprške Fakultete za humanistične študije smo se študentke in asistentki Martina Mejak in Vladka Tucovič pod vodstvom doc. dr. Vesne Mikolič 9. in 10. maja letos odpravile na strokovno ekskurzijo, ki bi jo lahko poimenovali *K Slovincem na Hrvaško*.

Poleg zagrebške filozofske fakultete, kjer nas je pri svojem predavanju na Oddelku za južnoslovanske jezike in književnosti gostila predstojnica Katedre za slovenski jezik in književnost, doc. dr. Anita Peti Stantić, smo v Zagrebu obiskale še slovensko veleposlaništvo. V novih prostorih so nas sprejeli: veleposlanik, prof. dr.

Milan Orožen Adamič, in odgovorna za kulturo in odnose z javnostmi, Robert Weixler in Primož Koštrca. Po ogledu »slovenskega in slovenističnega« Zagreba smo s tajnico Sveta slovenske manjšine mesta Zagreb, Mateo Hotujac, zavile še na Masarykovo 13, v Slovenski dom, tam nas je pozdravil in bogato delovanje društva predstavil podpredsednik kulturnega društva, Franc Strašek.

Drugi dan smo po ogledu ožjega mestnega središča Reke, zavedajoč se, da so v tem kvarnerskem mestu v neposredni bližini Istre in Kranjske med drugim delovali Svetokriški, Čop in Trdina ter eden najbogatejših Slovencev in mecen hrvaških in slovenskih umetnikov v 19. st., Ivan Gorup pl. Slavinski (o čemer v čisto sveži monografiji *Fluminensia Slovenica* piše reški kroatist Irvin Lukežič), pohitele na sedež reškega slovenskega kulturnega društva Bazovica, po številu članov in obsegu delovanja drugega največjega na Hrvaškem. Pričakali so nas: tajnica Marijana Košuta, predsednik Vitomir Vitaz in urednica mesečnika slovenske skupnosti Kažipot, Marjana Mirković, in nekaj članov gledališke in glasbene sekcije.

Namen našega potovanja je bila seznanitev s položajem slovenščine in Slovencev na Hrvaškem, zato nas je istega dne pot vodila še v Pulj, k predstavnikom komaj nekaj let starega in zelo aktivnega slovenskega kulturnega društva Istra. V prijetno hladnih prostorih neposredno poleg rimskih Zlatih vrat so nas vročega majskega dne v najjužnejšem istrskem mestu sprejeli: predsednica Klavdija Visković, tajnica Jasmina Ilić Draković in akademski slikar Martin Bizjak, avtor knjige Orel, Štandeker in Rotar v Pulju: moji trije izbranci iz časa po drugi svetovni vojni (2006). Po sprehodu skozi Roč in Hum smo ekskurzijo na istrski domačiji slovenskega glasbenika in etnomuzikologa Emila Zonte s kozarčkom refoška sklenile v vasici blizu Buzeta, obogatene z manj znanimi in novimi spoznanji o živosti slovenskega jezika in kulture v pretekli in sodobni hrvaški stvarnosti. — **Vladka Tucovič** <vladka.tucovic@guest.arnes.si>, 14. maj 07

► *Slovenski vikend v Vilni* (Žiga Rangus)

Ta konec tedna je v okviru študija slovenščine na Univerzi v Vilni potekala prireditve *Slovenski vikend*, ki se je neformalno začela že v sredo, ko je na mednarodnem gledališkem festivalu nastopila amaterska skupina Druga scena Prvega odra iz Maribora. V četrtek so igralci obiskali katedro, kjer smo jim s študenti slovenistike in profesorico Jeleno Konickajo predstavili študij slovenskega jezika v Vilni. V petek se nam je pridružil še Andrej Rozman – Roza, ki je bil tudi glavni gost prireditve. Petkovo popoldne smo izkoristili za ogled mesta in pogovor z gostom, v soboto pa nas je Roza obiskal na fakulteti, kjer so do poznega popoldneva potekale različne dejavnosti. Najprej nam je Roza predstavil svoje življenje in delo, po kratkem odmoru pa so študenti organizirali predavanje o arhitektu Jožetu Plečniku, s čimer smo tudi v Vilni obeležili Plečnikovo leto. Popoldne nam je Roza na fakulteti predstavil še zgodovino in pravila improlige,

tako da smo jo lahko kasneje tudi sami odigrali. Zvečer smo se preselili v prostore Gledališke zveze v Vilni, kjer je Andrej Rozman Roza nastopil s predstavo *Kabarete simplozij*. S svojim odličnim in prepričljivim nastopom je navdušil vse, tudi tiste, ki niso razumeli slovensko, saj je v predstavo spretno vključil prevode svojih del v litovščino, ki so jih pripravili študenti.

Z letošnjim *Slovenskim vikendom* v Vilni se tako nadaljuje tradicija, s katero je pred tremi leti začela takratna lektorica Lucija Štamulak. Ponovno se je pokazalo, da je to uspešen projekt, ki poleg ostalih dejavnosti pomaga tudi pri uspešnem širjenju informacij o slovenskem jeziku, kulturi in državi. — **Žiga Rangus** <ziga.rangus@gmail.com>, 14. maj 07

► *Slovenski vikend tudi na Češkem* (Marcello Potocco)

Pretekli vikend niso bili dejavni samo vilniuški, ampak tudi brnski študentje slovenistike. V kraju Vápenky so priredili 1. Češko-slovensko srečanje v Belih Karpatih. Srečanje se je pričelo s predavanjem Liborja Doležana o ljudski kulturi na »moravski Gorenjski«, ki ga je komplementarno zaključil nastop moške vokalne skupine Snežet iz Mosta na Soči (program je bil večinoma naravnian v smer ljudske pesmi). Vmes pa sta potekali srečanje brnskih slovenistov in slovenskih bohemistov ter srečanje z literarnim večerom štirih slovenskih piscev (poleg spodaj podpisanega so sodelovali še Novica Novakovič, Stanka Hrastelj in Cvetka Bevc). Če bo »rezultat« tega srečanja šele viden prihodnosti, v zborniku s prevodi omenjenih avtorjev, pa so na srečanju že lahko predstavili sveži prevod knjige *Vevecam nič ne uide* Nejca Gazvode, ki je izšel v okviru brnske univerze – za prevod sta poskrbeli Alena Horáčková in Dagmar Sekotová. — **Marcello Potocco** <marcello.potocco@guest.arnes.si>, 16. maj 07

► *Bolgarsko-slovenski literarni in drugi stiki* (Borut Omerzel)

Obnovljeni bolgarsko-slovenski literarni, jezikovni in z njimi seveda tudi kulturni odnosi. K temu poleg zavzetih lektorjev bolgarskega jezika, književnosti in kulture na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani (led je na ljubljanski slavistiki po več kot 40 letih zatišja zelo uspešno prebila Viktorija Menkadžijeva, sledili sta ji Elena Tomova in Nadja Ivanova, danes pa njih odlično delo nadaljuje Ljudmil Dimitrov) prispevajo tudi prevodi iz bolgarske literature.

Leta 2005 je v prevodu Boruta Omerzela pri Študentski založbi (zbirka Beletrina) izšel *Naravni roman* Georgija Gospodinova, najboljši bolgarski roman 90. let; leta 2006 je pri Slovenski matici v prevodu Eve Šprager izšla zbirka kratkih zgodb *Kruto razpoloženje* Jordana Radičkova, največjega bolgarskega sodobnega klasika; letos je v prevodu Boruta Omerzela v obliki knjižnega lista pri SNG Nova Gorica izšla drama *Orkester Titanik* Hrista Bojčeva, svetovno priznanega bolgarskega dramatika (v zelo ličnem gledališkem listu je Ljudmil Dimitrov predstavil avtorja,

njegovo delo in na kratko orisal razvoj bolgarskega gledališča v zadnjih desetletjih; preberete si lahko tudi intervju z avtorjem izpod peresa Elene Tomove in *Pisma z onega sveta* (gre za izbrane odlomke) Hrista Bojčeva v prevodu Eve Šprager in še nekaj zanimivih besedil; drame Hrista Bojčeva so objavljene na <http://www.hristoboytchev.com/> oz. <http://www.hristoboytchev.com/docs>; igro pa si lahko ogledate na odru v Novi Gorici; mimogrede, avtorjeva izjava po 17. premieri te drame je bila, da je slovenski Harry Houdini »monstrum«, se pravi najboljši); letošnjo jesen pa se pod uredništvom lektorja Ljudmila Dimitrova pod okriljem Filozofske fakultete obeta izid prvega dela antologije bolgarske književnosti. Drugi del tega velikega projekta lahko pričakujemo v letu 2008. O slovenskem jeziku, literaturi in kulturi v Bolgariji pa v bližnji prihodnosti. —
Borut Omerzel <Borut.Omerzel@adriamedia.si>, 29. maj 07

► *Poročilo o prevajalski delavnici v Bielsku-Biali*
(Agnieszka Będkowska-Kopczyk)

V dneh 19. in 20. maja 2007 je bila na slavistiki Univerze v Bielsku-Biali ob sodelovanju Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Univerzi v Ljubljani izvedena 4. prevajalska delavnica za študente slovenščine in češčine. Delavnice se je udeležilo približno 14 slovenistov z lektoratov slovenskega jezika v Lodžu, Gdansk in Bielsku-Biali ter sedem bohemistov z Šlezijske univerze in Univerze v Bielsku-Biali. Letošnjo delavnico so s pomočjo Agnieszke Będkowske-Kopczyk in Tatjane Jamnik organizirali študentje iz Slavističnega znanstvenega krožka Univerze v Bielsku-Biali: Agnieszka Lamers (bohemistika), Maria Kamińska in Paweł Powszek (slovenistika). Finančno so delavnico podprli: Univerza v Bielsku-Biali in Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Univerzi v Ljubljani, založba Czarne (s knjigami za vsakega udeleženca); častna pokroviteljica sta bila častni konzul Slovenije v Katovicah, Mieczysław Marian Barański, in generalni konzul Češke Republike Katovicah, Josef Byrtus. Vsebinsko zasnovane delavnice so oblikovali bielski študentje. Izbor slovenskih in čeških pesniških in proznih besedil skupaj z bio-bibliografskimi podatki o avtorjih je pripravila Tatjana Jamnik. Delavnica je imela štiri prevajalske sekcije – slovensko (poezija in proza) in češko (poezija in proza). V obeh sekcijah so bila za prevajanje izbrana besedila po šestih sodobnih slovenskih oz. čeških pisateljev in pesnikov. V slovenski sekciji so študentje prevajali pesmi Miklavža Komelja ter krajša prozna besedila Maje Novak, Miha Mazzinija in Andreja Skubica. V češki sekciji se je prevajala poezija Bohumila Pavloka, Karela Tomana, Lenke Danhelove ter proza Aloisa Musila, Barbora M. Eliasova. Študentje so izbrana besedila prejeli mesec dni pred pričetkom delavnice, tako da so lahko prevode pripravili vnaprej, na delavnici pa so jih v skupinah natančno obravnavali s pomočjo mentorjev. V vsaki skupini sta bila vsaj dva mentorja: za izhodiščni in za ciljni jezik. Naloga mentorja za izhodiščni jezik je bilo preverjati ujemanje (ekvivalenco) prevoda glede na izvornik. Mentor za ciljni jezik je skrbel za jezikovno pravilnost v ciljnem jeziku,

torej poljščini. Na delavnici je sodelovalo skupaj devet mentorjev. Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Univerzi v Ljubljani sta zastopala Bojana Todorović in Andrej Šurla.

V okviru delavnice je bilo organiziranih pet predavanj s področja teorije prevajanja, ki so jih imeli Božena Tokarz (Šlezzijska univerza), Jerzy Brzozowski (Jagiellonska univerza), Vitezslav Vilimek (Ostravska univerza), Michal Kopczyk in Agnieszka Będkowska-Kopczyk (Univerza v Bielsku-Biafi). Prvi dan delavnice je popestril literarni večer s Tatjano Jamnik in Franciszkom Nastulczykom, ki sta predstavljala svoje pesniške dosežke. Slike z delavnice so dostopne na straneh Slavističnega znanstvenega krožka Univerze v Bielsku-Biafi:

<http://www.slawistyka.ath.bielsko.pl/photogallery.php?album=17>. Slavistični znanstveni krožek in organizatorji iz Bielska-Biate se za pomoč pri organizaciji delavnice iskreno zahvaljujejo Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Univerzi v Ljubljani in vsem sodelujočim – predavateljem, pesnikoma in mentorjem (poleg že omenjenih – Liboru Paveri in Jiriju Murycu). — *Agnieszka Będkowska-Kopczyk* <kopczyk@poczta.onet.pl>, 9. jun. 07

Zmanjševanje ur slovenščine v šolskih programih (nadaljevanje)

V torek, 17. 4. 2007, je od 17. do 19. ure v prostorih Državnega sveta RS potekala okrogla miza *Slovenščina, kaj pa je tebe treba bilo?* Moderator dr. Zoltan Jan je uvodoma predal pozdrave predsednika Državnega sveta RS g. Janeza Sušnika, predsednika ZD SDS dr. Mirana Košute in tajnice ZD SDS dr. Milene Mileve Blažič, ki se razprave zaradi drugih nujnih obveznosti niso mogli udeležiti.

Desetminutne prispevke so pripravili dr. Boža Krakar Vogel (FF Lj.), profesorji s srednjih šol Meta Hojnik - Verdev, Marjana Hodak in Zoran Božič, Ljudmila Ivšek (predstavnica ZRSS), dr. Marja Bešter (PF Lj.), Janez Mežan (generalni direktor Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih), Janez Dular (Sektor za slovenski jezik pri Mk), Igor Saksida (PF Lj.) in Vida Medved Udovič (Univerza na Primorskem). Po prispevkih se je odprla krajša razprava, ki pa je morala biti zaradi časovne stiske predčasno prekinjena.

Polemične prispevke in razpravo je težko v celoti povzeti, vseeno pa je mogoče misli razpravljavcev povzeti v naslednje ključne točke:

– predmet slovenščina ima obsežne cilje, vsebine in učinke na posameznikovo osebno in družbeno eksistenco, je ključni predmet, ki se ga je potrebno učiti zaradi razvijanja vseh ključnih kompetenc in zaradi simbolnega pomena pri razvijanju nacionalne identitete; ur zanj se zato ne sme zmanjševati, kvečjemu bi bilo treba v

poklicnih šolah vrniti tisto tretjino, ki se je »izgubila« pri zadnjih spremembah predmetnika 2002 (s pribl. 300 na pribl. 200 v treh letih),

– proces šolskih reform se mora odpreti tudi za širšo strokovno javnost, tudi ni jasno, zakaj so potrebne,

– položaj slovenščine kot maternega/prvega, državnega jezika v šolskem sistemu mora zaradi številnih nalog in ciljev, ki jih izpolnjuje, imeti poseben položaj, za kar lahko šolska politika poskrbi na več načinov, z razumevanjem njegove vsebinske dvopodročnosti in funkcijske razvejanosti, narave učiteljevega dela in obremenitev, s simboličnim vrednotenjem maturitetnega izpita na višji ravni, kakor tudi z ustvarjanjem primerne splošne, manj birokratske šolske klime ipd.

Predsedniki strokovnih svetov, član strokovnega sveta za naše področje, prof. dr. Janko Kos, predstavniki društev staršev in šolske politike razen J. Mežana se vabilu niso odzvali, zato njihovih stališč nismo slišali. Pogrešali pa smo tudi večjo udeležbo učiteljev in drugih članov slavističnega društva.

V *Dnevniku* sta bila danes objavljena:

– članek (<http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/241008/>),

– komentar (http://www.dnevnik.si/kolumne_komentarji/komentarji/241002/),

– članek, ki se navezuje na torkovo okroglo mizo o slovenščini v šoli, je bil pod naslovom Koliko slovenščine za natakarje in frizerke? (Peter Kolšek) objavljen v današnjem *Delu*.

[V *Delu* je bil 25. 4. 2007 objavljen še en članek na temo okrogle mize o položaju slovenščine v šoli z naslovom Ministrstvo zavrača očitke.] — **Klemen Lah** <klemnov@gmail.com>, 19. apr. 07

Ko sem na torkovi okrogli mizi izvedel, da imajo nekateri zahodnoevropski šolski sistemi v osnovni šoli kar deset ur materinščine na teden, enako pa je bilo menda pri nas med komunistično diktaturo takoj po bratomorni vojni, sem bil povsem zgrožen nad zdajšnjim položajem slovenščine v naših šolah. Nisem mogel spati, naokoli sem hodil ves bled in tresoč, moji ljubi dijaki so bili globoko zaskrbljeni, jaz pa sem ves čas tuhtal, kaj narediti, da ne bo ogrožena prihodnost našega milega narodiča v tej naši prelestni državi.

Današnje [25. apr. 07] *Delo* mi je vrnilo življenjsko radost in puntarsko voljo do življenja: spoštovani gospod Tomaž Kranjc sporoča, da so v prenovljenih (triletnih) poklicnih programih zagotovili sijajnih 213 ur slovenščine, kar je neprimerno več kot ušivih 180 ur, kolikor so jih predvidevala izhodišča iz leta 2001. Hvala, hvala vsem, ki ste to pomembno povečanje zahtevali in ob tveganju lastnega položaja in življenja izborili.

Glede na to, da sam učim meni tako ljube trgovčke še po starem, neprenovljenem programu, ki ima v prvem in drugem letniku po štiri, v polovici tretjega pa šest ur

(to znese skupaj 385 ur slovenščine!), se počutim zares privilegiranega. Že nekaj časa ugotavljam, da je toliko ur slovenščine absolutno preveč, da ob mojih meni tako ljubih zvedavih, delavnih in izjemno discipliniranih dijakih vse to vodi v strašanski dolgčas in samouničevanje, zato ponujam preostanek 172 ur na licitaciji: kolegi poslovni matematiki, tujejezičniki in športnovzgojniki, združite se in oglasite se! — **Zoran Božič** <zoran.bozic@guest.arnes.si>, 25. apr. 07

Dobro je, da je okrogla miza, ki jo je 17. aprila 2007 v Državnem svetu pripravilo Slavistično društvo Slovenije, imela javni odmev, žal pa je direktor direktorata pozabil povedati, da domala vse strokovne organe, v katerih se odloča o položaju slovenščine v šolah, imenuje Ministrstvo RS za šolstvo in šport, iz njih pa so praktično izginili slovenisti, predvsem pa načrtovanih ukrepov nihče ne predstavi strokovni javnosti. Dokler bo tako, bomo občutljivi za vsakršne govornice, namigovanja, priložnostne izjave itd. — Na spletnem naslovu <http://www.ds-rs.si/dejavnost/index.htm> (v rubriki Posveti – 2007) je kratka informacija o okrogli mizi *Slovenščina, kaj pa je tebe treba bilo*. — **Zoltan Jan** <Zoltan.Jan@siol.net>, 25. apr. in 4. maj 07

Današnje *Delo* je v rubriki Pisma bralcev (str. 5) objavilo odziv Zorana Božiča na članek Ministrstvo zavrača očitke (objavljeno 25. 4. 2007). — **Klemen Lah** <klemnov@gmail.com>, 9. maj 07

Če se komu ljubi, pa naj prebere še moj prispevek, ki sem ga imela na okrogli mizi o slovenščini v šoli v Državnem svetu. Objavili naj bi ga v *Šolskih razgledih*. — 17. aprila je bila v Državnem svetu RS okrogla miza o položaju slovenščine v šoli. Priredilo jo je Slavistično društvo Slovenije, spodbudile pa nekatere medijske izjave v zadnjem času, npr. članice Strokovnega sveta za splošno izobraževanje Angelce Likovič na TV Slovenija ali direktorja direktorata za srednje šole Janeza Mežana (Gostujoče pero v *Delu*), ki so dale sklepati, da želijo novi reformatorji spet krčiti ure slovenščine na račun drugih pedagoških pretenzij. Izkušnje kažejo, da vsaka šolska reforma hrepeni po tovrstnih posegih v predmetnik. Najbolj se je v zadnjem času to posrečilo prenovljenemu programu za 3-letne poklicne šole iz 2003, ki je v primerjavi z učnim načrtom kurikularne prenove iz l. 1998 zmanjšal število ur slovenščine s 315 na 213. Slavistično društvo Slovenije na tako razumevanje slovenščine v šoli ne more več pristajati, za kar skušamo v tem prispevku nanizati nekaj razlogov, ki so bili podani tudi na posvetu.

Slovenščina kot šolski predmet, ki analogno drugim državam in po naši tradiciji vključuje materni/prvi jezik in književnost, je predmet, pri katerem obravnava njegovih matičnih vsebin sproža poleg prek predmetnega znanja v naslovnih tudi številne čezpredmetne učinke na osebnostno in družbeno eksistenco posameznika.

Učenje maternega jezika in književnosti spodbuja delovanje leve (logične, analitične, jezikovne) in desne (predstavne, domišljajske, ustvarjalne) možganske polovice. Pomen razvijanja jezikovnih zmožnosti poudarjajo številni znanstveniki, od Vigotskega do Chomskega in slovenskih – npr. B. Marentič Požarnik ali O. Kunst Gnamuš, ki je tudi empirično ugotavljala povezanost jezikovnih zmožnosti s splošno zmožnostjo abstraktnega mišljenja. Učenje maternega/prvega jezika je v tem smislu izhodišče za učenje drugih jezikov, matematike, splošne pismenosti in skratka za razvijanje vseh posameznikovih kompetenc.

Prav tako pomembno je po mnenju strokovnjakov tudi drugo področje – književnost. Znanstveniki poudarjajo, da književnost izpolnjuje številne družbene in individualne potrebe, da je polje kritike in dialoga, kadar zatajijo drugi sistemi – demokratična družba ali družina. Ima zmožnost oblikovanja, ohranjanja in spreminjanja družbenih odnosov, kot to poudarjeno velja do osamosvojitve in bo veljalo še naprej za slovensko književnost (pisatelj Boris Pahor je npr. tudi danes opazen glasnik manjšin). Nemški teoretik S. Schmidt zato pravi: »Funkcije sistema književnost so istočasno na kognitivno-refleksivnem, moralno-socialnem in hedonistično-emocionalnem področju delovanja in izkušenj.« Zaradi vsega tega je obravnavanje književnosti pri slovenščini mnogociljno in ima pomembne vzgojne učinke, saj se razvijanje bralne zmožnosti povezuje s presojo vrednostnih sporočil.

Nenazadnje ne gre prezreti tudi pomena materinščine pri oblikovanju nacionalne identitete. Kot pravi britanski sociolingvist M. Byram: »Najvažnejše je, da se otroci učijo t. i. nacionalni jezik, kot sredstvo komunikacije in, kar je enako važno, kot simbol nacionalne identitete.« Da predmet slovenščina to vlogo opravlja, potrjuje nedavna empirična raziskava med devetošolci, ki jo je opravila dr. Petra Kodre. 46 % učencev je slovenščino kot predmet, ki ozavešča nacionalno identiteto, postavilo na prvo mesto. Predmet družba in etika je vpliven z 22 %, zemljepis s 17 % in zgodovina z 11 %, in, zanimivo, noben predmet več.

Vseh teh pomenov materinščine se zavedajo tudi drugod. Zato so Finci v uvodnem delu učnega načrta zapisali, da je »materni jezik in književnost ključni praktični, teoretični, kulturni in umetniški predmet ..., ki zagotavlja podlage za vsakršno učenje jezikov in kulture.« Podobno kot zapisujemo mi ... Le da so Finci predmetu na osnovni ravni namenili 6 tedenskih ur, mi pa ... ?

Za vse naštetе naloge pa je potrebno, da se pouk dogaja procesno, spiralno, skozi ves razvoj posameznika, pa da se vsebine in dejavnosti »dozirajo« postopoma, v obvladljivih količinah, tako da lahko deluje pozitivni transfer. Preskoki, opuščanja itd. sicer dopuščajo obdelati snov, posebno če se ta pod raznimi »močnimi« argumenti do nerazpoznavnosti zmanjšuje, vendar imajo dolgoročne posledice – vodijo v pojave, ki jih zaznavamo povsod – nastopaško govoričenje, nerazumevanje sporočil med vrsticami, neposlušanje sogovornika, pristajanje na cenena umetniška in propagandna sporočila, zamenjevanje oz. enačenje besedil višje in nižje kakovosti, brezbržnost do lastne identitete. Če se pouk dogaja

kampanjsko, v neustreznem razmerju med razvejanimi cilji, časom in resda obsežnimi vsebinami in dejavnostmi (gre za dve področji, ki morata v trajnem spominu ustvariti veliko sidrišč, če naj ima posameznik dovolj orodja za oblikovanje kompetenc), nujno ostajajo na površini samo kratkoročno dosegljivi cilji in najbolj neposredno ulovljive vsebine, naslovnik pa je brez možnosti, procesno spoznavati, kakšne so trajne pridobitve materinščine in se spominja samo kratkoročnih neprijetnosti, hitenja, materialnih vsebin (učiti se sestavo besedil, skladnjo, pravopis, analizirati literarne tekste je s stališča situacijskih interesov lahko mučno, če ni časa te dejavnosti pripeljati do zmožnosti in razvoja stališč).

Vse to nalaga veliko odgovornosti in pazljivo ravnanje, ne le učiteljev slovenščine, ampak predvsem tistih, ki z vsakokratnim urejanjem šolskega polja te vloge materinščine bolj ali manj ustrezno razumejo in vrednotijo.

To pa se dogaja bolj izjemoma kot praviloma. Sama se spomnim dveh takih dogajanj – *Slovenščina v javnosti* l. 1978, in projekta *Prenova slovenščine*, ki se je zgodil pod pokroviteljstvom ministra l. 1995 in je na njem temeljila kurikularna prenova učnih načrtov. Prav ta posluh je omogočil temeljite spremembe slovenščine na bolje. Naj naštejemo nekaj pozitivnih pridobitev: povečanje ali ohranitev števila ur v predmetniku, premik od ekskluzivnega poučevanja jezikovnega sistema k rabi in besedilu, dejavno branje literature in postopno »udomačevanje« njenih »sedmerih tujosti« ter načini preverjanja, ki v mejah izvedljivega sovpadajo s temeljnimi cilji pouka.

Zdaj spet kaže, da so bile to epizode kratkega veka. Priča smo zmanjševanju ur, najbolj pri kulturno najbolj ranljivi populaciji v poklicnih šolah (res je to storila že »prejšnja oblast«, a ta ne kaže tendence, popraviti to stanje) – ali so res ti mladi ljudje zanimivi zgolj kot proizvajalci in kupci, nas je pri dvomilijonski populaciji dovolj, da je 30 % pustimo brez razumevanja jezikovno kulturne idenitetete?

Ali torej slovenščini v Sloveniji res ni bilo nikoli bolje, kot zdaj? Ali ravnamo sami z njo najbolje? Jo želimo ljubiti iracionalno, na ravni turbo folka, resničnostnih šovov in propagandnih sporoči, ali pa zavestno, kot področje našega kakovostnega evropskega bivanja, ki ga živimo v svojih posebnostih in prek svoje kulture? Želeti bi bilo, da bi si ta vprašanja zastavljali v odločujočih komisijah in odborih, ko ji režejo prostor in čas, lahko z miselnostjo pedagoške uravnilovke zamenjujejo njene cilje in učinke s cilji tehničnih in podjetnostnih vsebin. In dobro bi bilo, da bi pri takem početu imeli ob sebi še kakega slovenista, ki je vpet v aktualne tokove in premisleke o teoriji in praksi tega predmeta. — **Boža Krakar Vogel**
<boza.krakar@guest.arnes.si>, 9. maj 07

Malo se mi je ljubilo spremljati temo krčenja ur slovenščine (če se naslonim na simpatični uvod Bože Krakar, ko nam je prijazno ponudila svoje utemeljevanje nesmiselnosti zmanjševanja ur slovenščine). Zdaj ne bi o drugačnostih (čeprav je

tema precej zanimiva) poučevanja slovenskih dijakov v tujini (Evropska šola v Luksemburgu). Res je, da se, po moji dosedanji izkušnji, v drugem jezikovnem okolju vrednost obvladovanja lastnega jezika začuti kot dragocena življenjska popotnica. Treba se je izraziti, pokazati, utemeljiti svojo drugačnost. Blagor tistemu, ki se zna besedno dobro izražati oziroma pripovedovati v svojem oziroma prvem jeziku. Bi morala ta večšina biti samoumevna? Pa ko nam v teh časih (še vedno) primanjkuje spoznanja o pomembnosti umetnosti, bi lahko bil čas, da se pri pouku slovenščine počne te »neumnosti« kot spoznavanje estetskega doživljanja. Krčenje števila ur? Dobro znanje slovenščine in sposobnost dojemanja besedne umetnosti nista mačji kašelj. Očitno še nismo dojeli, da je še precej neizkoriščenega prostora, kar se tiče pouka slovenskega jezika in književnosti. — **Nina Soba** <nina.soba@gmail.com>, 14. maj 07

Cankarjevo 2007 (nadaljevanje)

► *Nagrajenci Cankarjevega literarnega festivala*

Komisija v sestavi Zdravko Duša, Ana Lasič, Andrej Blatnik je prebrala prispele filmske scenarije, ki so bili narejeni po kratki zgodbi Andreja Blatnika Električna kitara, in se odločila takole.

V kategoriji srednjih šol je prvo mesto soglasno podelila Sari Kern (Waldorfska gimnazija Ljubljana, mentor Klemen Lah), drugo ekipi Gimnazije Ptuj (Natalija Gajšek, Nina Zupanič, Don Ciglencečki, Lucija Tratnik, Anja Dangubič, mentorica Alenka Plohl - Podgorelec), tretje mesto pa ekipi Gimnazije Jurija Vege Idrija (Nina Istenič, Žan Menart, An Galičič, Denis Ozebek, mentorica Romana Kokošar) in Gimnazije Bežigrad (Andrej Čarni, Tamara Klavžar, Katja Urbanija, Lara Vukšič, mentorica Katja Lah).

V kategoriji osnovna šola je najboljši scenarij napisala Veronika Šavrič (OŠ Sostro, mentorica Majda Tomc), drugo mesto Neja Šene (OŠ Sostro, mentorica Majda Tomc) in tretje mesto ekipa OŠ Idrija (Ana Bonča, Tibor Golob Mrak, Rok Rrhlikar, Mojca Mlinar, Nina Troha, Sara Vidmar, mentor Robert Jereb).

Čestitam vsem nagrajencem in prenašam pohvale komisije, ki je imela, predvsem pri srednji šoli, zelo težko nalogo. Pohvalila je tudi Estero Pirnat (Waldorfska gimnazija Lj., mentor Klemen Lah) ter Jasno Romih in Majo Gradič (Poslovno-komercialna šola Celje, mentorica Helena Muha). — **Klemen Lah** <klemnov@gmail.com>, 11. maj 07

Svečana podelitev nagrad in priznanj Cankarjevega literarnega festivala je potekala 18. 5. 2007 v vrhniškem Cankarjevem domu. Nagrade in priznanja udeležencem Cankarjevega literarnega festivala je podelil predsednik komisije Zdravko Duša,

priložnost pa smo izrabili tudi za pogovor o udeležbi na izolskem filmskem festivalu Kino Otok. — **Klemen Lah** <klemnov@gmail.com>

► *Slavnostna podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj na Vrhniki*

Letošnja slovesna podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj se je zgodila 17. maja v Cankarjevem domu na Vrhniki. Pisateljevo rojstno mesto je tako tudi letos znova privabilo več sto mladih nagrajencev in njihovih mentorjev z ljubljanske regije in zamejske Slovenije, ki so prepričali stroge ocenjevalce, da želijo in znajo ne le brati, temveč tudi pisati. Od skupno 608 udeležencev (med njimi 34 zamejskih Slovencev iz Italije in 2 iz Bruslja) tega državnega tekmovanja na različnih stopnjah jih je bila nagrajenih le dobra tretjina – 193 s srebrnim, 50 pa jih je osvojilo zlato Cankarjevo priznanje. Letos prvič pa je bil v sklopu prireditve organiziran še Cankarjev literarni festival, ki je izvirno soočil film in književnost ter nagradil deset obetajočih scenaristov.

Sklepne prireditve 29. državnega tekmovanja iz slovenskega jezika se je udeležil tudi predsednik Slavističnega društva Slovenije dr. Miran Košuta. V svojem nagovoru je izpostavil več kot 30-letno tradicijo in nenadkriljivo vlogo Cankarjevega tekmovanja pri ustvarjanju bralne kulture pri mladih generacijah. Svoja razmišljanja o tem najmnogičnejšem preizkusu v znanju slovenščine (vsako leto sodeluje na njem okoli 9000 tekmovalcev) je nadvse izvirno povezal s sklepno mislijo *Podob iz sanj*: »Življenje, Mladost, Ljubezen.« Vse troje, predvsem pa veliko ljubezni je potrebno, da se v naši vedno bolj pridobitniško naravnani družbi spleča nekaj, kar se ne plača. S tega vidika je Cankarjevo tekmovanje po njegovih besedah pravi čudež, ki mu je zato potrebno nameniti vsaj spoštljivo zahvalo.

Poleg Marije S. Leskovar, predsednice Slavističnega društva Ljubljana in glavne organizatorke zaključne slovesnosti, sta nagrajence pozdravila in jim voščila še podžupan Občine Vrhnika Leon Marjan Možina ter Vlado Pirc, koordinator Cankarjevega tekmovanja z Zavoda za šolstvo. Mladim za spodbudo in vzor, kako poleg veselja do branja in pisanja nenehno raziskovati ter ubirati svoja pota po jezikovnih prostranstvih in ob tem kljubovaje ohranjati svojo originalnost, pa sta bila povabljeni v goste tudi Desa Muck in Jure Godler. Občinstvo je oba umetnika v Cankarjevem domu na Vrhniki toplo sprejelo z obilico smeha ter ju pospremila z burnimi aplavzi. Nagrajenci letošnjega Cankarjevega tekmovanja so poleg priznanj in lepih knjižnih nagrad tako postali bogatejši še za prijetno izkušnjo druženja s svojimi vrstniki in vzorniki. — **Marija S. Leskovar** <marija.leskovar@guest.arnes.si>, 25. maj 07

► *Nagovor nagrajencem Cankarjevega tekmovanja 2007 (Miran Košuta)*

Dragi nagrajenci, cenjeni mentorji, starši in vsi prisotni! V sklepni črtici *Podob iz sanj* se Ivan Cankar izvije iz smrtnega primeža bolezni s pomočjo svetnice

odrešenice. »Ime ji je bilo,« razkrije nato v zadnjem stavku svoje prozne alegorije, »Življenje, Mladost, Ljubezem.« Ko je vrhniški mojster to pisal, najbrž še zdaleč ni slutil, da bo nekoč vzkliko po njem tekmovalci s prav takšnim trojnim obrazom. Kajti preizkus v znanju slovenščine, ki nosi danes njegovo ime, je hkrati podoba življenja, mladosti in ljubezni.

To je najprej tekmovalci, ki živi vse od leta 1976 in je torej z letošnjo izvedbo prekoračilo svojih okroglih trideset. V tej dolgi dobi je primagnetilo k branju in študiju slovenskega jezika in književnosti generacije in generacije mladih, najbrž tudi mnogokaterega od vaših staršev, in to za skupno številko, ki sega v stotisočice. Vsako leto, tudi tokrat, se zanj ogreje na štirih stopnjah do 9.000 učencev in dijakov iz matične Slovenije, iz manjšinskih italijanskih in madžarskih vrst, pa tudi iz koroškega in primorskega zamejstva. Oblike in vsebine tekmovanja so se s časom kajpada spreminjale, posodabljale, bistrile, cilj pa je ostal vseskozi enak, do pičice zvest sklepnemu stavku Cankarjevih sanjskih *Podob*: da bi živela v mladih ljubezen do slovenščine! Življenje, Mladost, Ljubezem ...

Ob prirejanju tako množičnega in zahtevnega tekmovanja, pri katerem smo zadnje čase v paru soudeleženi Slavistično društvo Slovenije in Zavod za šolstvo Republike Slovenije, seveda ni šlo vedno vse gladko. Letos, denimo, se je neljuba napaka prikradla v esejski del četrte stopnje. Sanirali smo jo na najpravičnejši možni način, vendar naj vsem, ki se kljub temu počutijo prizadete, ponovno posredujem iskreno opravičilo glavnega koordinatorja tekmovanja in obeh soprirediteljev.

Če je tudi zaradi takih nevspešnosti Cankarjevo podoba življenja, pa je zaradi vas udeležencev k sreči predvsem podoba mladosti. Vi ste namreč, dragi tekmovalci, tisti, ki mu dajete z vašim znanjem in ustvarjalnostjo vsako leto vedno novih, svežih življenjskih sokov. Letos še posebej, saj so bile preizkušnje na vseh stopnjah zahtevni odraz naše mnogotere jezikovne in književne sodobnosti. Danes ste tu najboljši, zlatničarji in srebrničarji, ki ste tekmovali pod okriljem Slavističnega društva Ljubljana, torej v režiji požrtvovalne in prizadevne kolegice Marije Leskovar.

Vsem vam, vašim mentorjem, šolam in staršem, ki so vam stali ob strani in vas spodbujali, izrekam globoko priznanje in najpristronejšje čestitke za doseženi uspeh. Menim pa, da se mi boste z veseljem pridružili, če s tega mesta vsi skupaj športno zakličemo še vsem ostalim nagrajencem in udeležencem v Sloveniji in zamejstvih: »Bravo!«

Da se prireditelji od vas učimo mladosti, svežine in ustvarjalnosti izpričuje v okviru tekmovanja letos tudi nanovo uvedeni Cankarjev literarni festival, ki je po zaslugi kolege Klemena Laha izvirno soočil film in književnost ter nagradil vrsto obetajočih scenaristov. Tudi njim naj gre naše toplo priznanje.

Vse te plemenite, bogate prireditvene raznovrstnosti pa ne bi bilo brez tretjega cankarjanskega obraza tega tekmovanja: brez ljubezni. To je seveda najprej vaša ljubezen, dragi tekmovalci, vaša bralska, učna, umska in čustvena predanost slovenščini. A to je tudi ljubezen vaših mentorjev, ki se seminarsko izpopolnjujejo, da bi vam nudili čim strokovnejšo oporo pri pisanju nalog in testov, vaših staršev, ki vas bodrijo in spremljajo, ter nenazadnje tudi ljubezen samih organizatorjev tekmovanja: docentov slovenščine, ravnateljev šol, predsednikov področnih slavističnih društev, sodelavcev Zavoda za šolstvo, ocenjevalcev, članov komisij, ki se iz golega idealizma razdajajo prireditvi v prid, žrtvujejo zanjo svoj prosti čas, vlagajo vanjo svoje poklicno znanje, kreativnost, energije. V družbi in državi, kjer vse bolj štejejo le penezi in videz, denar in imidž, kjer vse merijo le v vatlih in točkah, kjer postaja kultura vse bolj pepelka in se slovenščini v šoli krčita čas in kisik, je ta ljubezen pravi čudež. Zato dovolite, da ji kot predsednik Slavističnega društva Slovenije namenim spoštljivo zahvalo.

Res: da bi mu omogočili razvoj in posodobitev, da bi povečali njegov ustvarjalni naboj, bi bilo treba najbrž Cankarjevo tekmovanje – kakor pravijo birokrati – institucionalizirati, profesionalizirati, kadrovsko okrepiti in denarno ustrezno podpreti. A vse to ne bo zaleglo, če ne bo ljubezni, vaše in naše predanosti slovenščini. Ko vam torej ob koncu tega prav nič dolžnostnega, ampak iskrenega in prijateljskega nagovora ponovno čestitam, dragi nagrajenci, za vaš trud in uspeh, ko vam polagam na dušo slovensko branje in pisanje tudi mimo tekmovanj, obletnic ali kulturnih praznikov, naj zdravju in bodočnosti te naše prireditve namenim prav Cankarjevo voščilo, tisto njegovo sklepno sanjsko podobo: »Življenje, Mladost, Ljubezen«! — **Miran Košuta**, predsednik Slavističnega društva Slovenije, Vrhnika, 18. maj 2007

► *Koordinatorjevo poročilo o letošnjem vseslovenskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje* (Vlado Pirc)

Naslov letošnjega tekmovanja za Cankarjevo priznanje je bil *Kratka zgodba 20. stoletja*. Z razpisom smo organizatorji usmerili pozornost mladih bralcev v kratko prozo priznanih slovenskih pisateljev 20. stoletja: na prvi, osnovnošolski stopnji, so učenci prebirali izbrane in priznane avtorje 20. stoletja, na drugi stopnji izbor iz kratkih del Cirila Kosmača, na tretji so proučevali prozaista Andreja Blatnika, na četrto stopnjo pa izbor **sodobne** kratke proze različnih avtorjev.

Tekmovalci posameznih stopenj so ob posameznih avtorjih spoznavali značilnosti umetnostnih besedil.

Vsebinsko tekmovanje določajo veljavni šolski programi ter vsakoletni razpis, ki je objavljen v začetku šolskega leta. Ta presega obseg učnega načrta in je povezan z razpisano literaturo; poudarjene so prvine raziskovanja. Tekmovalci rešujejo preizkuse znanja objektivnega tipa in pišejo pisne naloge (spis, esej).

Organizatorja tekmovanja sta Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Učenci in dijaki tekmujejo na štirih zahtevnostnih stopnjah: učenci zadnjih dveh razredov osnovnih šol na prvi, srednješolci na drugi (dijaki srednjih poklicnih šol), tretji (1. in 2. letnik štiriletnih srednjih šol) in četrti (3. in 4. letnik štiriletnih srednjih šol).

Po izpeljanem šolskem tekmovanju, ki je potekalo 6. februarja 2007 v Sloveniji, Italiji in Avstriji, so šole prijavile ustrezno število najbolje uvrščenih tekmovalcev, dobitnikov bronastih priznanj, na vseslovensko tekmovanje.

Šolskega tekmovanja za Cankarjevo priznanje se je v Republiki Sloveniji na vseh stopnjah udeležilo 7423 tekmovalcev. Skupno so osvojili 2883 bronastih priznanj (I. stopnja 1984, II. stopnja 32, III. a stopnja 363, III. b stopnja 97, IV. a stopnja 300 in IV. b stopnja 107).

V soboto, 17. marca 2007, je potekalo jubilejno 30. vseslovensko tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje. V enajstih centrih po vsej državi je tekmovalo skoraj 2000 učencev in dijakov osnovnih in srednjih šol iz Slovenije in zamejstva.

Na vseslovenskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje je tekmovalo 1995 tekmovalcev. Skupno so učenci in dijaki na štirih stopnjah oziroma v šestih kategorijah osvojili 746 srebrnih in 157 zlatih priznanj.

I. stopnja

Število tekmovalcev na vseslovenskem tekmovanju: 1332

SREBRNA PRIZNANJA: 486

ZLATA PRIZNANJA: 97

Tekmovalci iz zamejstva in učenci z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji

SREBRNA PRIZNANJA: 12

ZLATA PRIZNANJA: 4

II. stopnja

Število tekmovalcev na vseslovenskem tekmovanju: 26

SREBRNA PRIZNANJA: 16

ZLATA PRIZNANJA: 4

III. a stopnja

Število tekmovalcev na vseslovenskem tekmovanju: 253

SREBRNA PRIZNANJA: 94

ZLATA PRIZNANJA: 22

Tekmovalci iz zamejstva in dijaki z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji
SREBRNA PRIZNANJA: 2
ZLATA PRIZNANJA: 7

III. b stopnja

Število tekmovalcev na vseslovenskem tekmovanju: 86
SREBRNA PRIZNANJA: 39
ZLATA PRIZNANJA: 9

Tekmovalci iz zamejstva in dijaki z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji
SREBRNA PRIZNANJA: 1
ZLATA PRIZNANJA: 1

IV. a stopnja

Število tekmovalcev na vseslovenskem tekmovanju: 224
SREBRNA PRIZNANJA: 77
ZLATA PRIZNANJA: 18

Tekmovalci iz zamejstva in dijaki z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji
SREBRNA PRIZNANJA: 6
ZLATA PRIZNANJA: 5

IV. b stopnja

Število tekmovalcev na vseslovenskem tekmovanju: 74
SREBRNA PRIZNANJA: 34
ZLATA PRIZNANJA: 7

Tekmovanje za Cankarjevo priznanje več mesecev združuje na tisoče udeležencev, ki poglobljeno spoznavajo slovenščino. Zaradi dodatne študijske literature, dveh različnih tipov nalog, štirih zahtevnostnih stopenj, rednega javnega posvetovanja o tekoči problematiki, stalne udeležbe zamejskih tekmovalcev iz Italije in Avstrije itd., zavzema tekmovanje posebno mesto med tekmovanji v znanju.

V okviru Slavističnega društva Slovenije je bila pred nekaj meseci ustanovljena komisija, ki pripravlja prenovo tekmovanja – zdajšnje je kot živ organizem živelo in preživelo mladost in zrela leta, zato je čas, da se skladno z novimi metodičnimi spoznanji, duhom časa in spremenjenimi družbenimi razmerami tudi tekmovanje preoblikuje tako, da bo kar najbolj primerno za uporabnika, to je zahtevnega in kritičnega bralca v osnovni in srednji šoli.

Tako pomembno tekmovanje bi moralo biti podprto z ustrezno tehnologijo – letošnji spodrsrljaj na četrti stopnji bi bil s primerno računalniško/tehniško podporo obvladljiv.

Vzporedno s tradicionalnim tekmovanjem je letos prvič potekal Cankarjev literarni festival, ki ga je organiziral in usmerjal mag. Klemen Lah.

Udeleženci so bili s to prireditvijo zelo zadovoljni, priznanja najboljšim mladim scenaristom pa so organizatorji podelili na osrednji vseslovenski prireditvi, ki je bila 18. maja 2007 na Vrhniki.— **Vlado Pirc**, koordinator tekmovanja za CP <vlado.pirc@zrss.si>

► *Pripombe k Cankarjevemu tekmovanju*

Kot mentorica dijakom in kot ocenjevalka na Cankarjevem tekmovanju imam nekaj pripomb oziroma predlogov glede ocenjevanja tekmovalnih nalog (testov in spisov) in glede sestave testov objektivnega tipa:

1. Kriterije ocenjevanja testov objektivnega tipa bi bilo treba nujno poenotiti. Za poenotenje vidim vsaj dve možnosti: ali ohraniti do lanskega leta že uveljavljeno prakso skupnega ocenjevanja testov (ocenjevalci imajo možnost posvetovanja med sabo in s predstavnikom organizatorja tekmovanja, ki dobro pozna naloge in točkovnik) ali uvesti tudi pri ocenjevanju testov drugega ocenjevalca, kot je praksa pri ocenjevanju spisov.

2. Glede ocenjevanja testov objektivnega tipa predlagam, da se pri vprašanjih, pri katerih se pričakuje obsežnejši odgovor, zapisan celo z več povedmi, ne odbije cela točka za eno jezikovno napako, na primer vejico, ampak da se cela točka odbije za dve jezikovni napaki, torej pol točke za vsako. (Po navadi je jezikovni pravilnosti za testno nalogo namenjena ena točka, kar je v redu.)

3. V testu objektivnega tipa bi se bilo dobro izogniti večdelnim vprašanjem, ki so sestavljena tako, da vodijo v pravo verižno katastrofo, če tekmovalec napačno odgovori na del A (1. vprašanje), saj začetni napačni odgovor potegne za sabo še kakšnih pet (B, C, Č, D, E) ponesrečenih poskusov. Dobro bi se bilo pozanimati, kaj o tovrstnih vprašanjih meni didaktična stroka.

4. Predlagam, da se v testu objektivnega tipa izogiba vprašanjem, ki niso dovolj odprta za možnost različnih odgovorov, kadar gre za interpretacijo književnega besedila. Če se sestavljavec testa odloči za takšno vprašanje, naj bo to resnično dovolj domišljeno in odprto za dijakov pogled na stvar in v skladu s tem naj bo tudi ustrezno točkovano.

5. Glede ocenjevanja tekmovalnih spisov sem mnenja, da bi morda znova morali premisliti, ali je bil zares nesprejemljiv letos opuščeni sistem ocenjevanja, ko sta se, potem ko sta seveda vsak zase ocenila tekmovalne spise, prvi in drugi ocenjevalec srečala in uskladila oceni za spis, če je bilo to potrebno. Če sta delo opravila strokovno in odgovorno, to ni bila slaba metoda. Sicer pa bi bilo sploh nujno, da bi organizator tekmovanja pripravil vsaj kratek seminar za usposabljanje ocenjevalcev, kar naj bi bil tudi korak k poenotenju kriterijev za spis.

6. Morda ni odveč opomniti organizatorja tekmovanja, naj se pri določanju končnega števila točk za tekmovalni spis dosledno upošteva 28. člen Pravilnika o

tekmovanju za Cankarjevo priznanje, in sicer del, ki navaja, da nalogo ponovno oceni tretji ocenjevalec, če se pri ocenjevanju med prvim in drugim ocenjevalcem pojavi razlika, večja od 10 točk. Ne bi bilo prav, da bi v takem primeru tretji ocenjevalec (oziroma po 37. členu omenjenega Pravilnika dva ocenjevalca) ponovno ocenil tekmovalno nalogo šele po tekmovalčevem ugovoru na vrednotenje nalog na vseslovenskem tekmovanju.

7. Še premislek o manjši spremembi uradnega obrazca za Cankarjevo priznanje: Glede na to, da so med tekmovalci za Cankarjevo priznanje tudi osnovnošolci in srednješolci, katerih materni jezik ni slovenščina, bi bilo morda ustrežnejše, da se na obrazcu spremeni besedilo iz »Za uspeh na šolskem/vseslovenskem tekmovanju v znanju MATERINŠČINE prejme bronasto priznanje« v »Za uspeh na šolskem/vseslovenskem tekmovanju v znanju SLOVENŠČINE prejme«. Sicer pa se mi sploh zdi, da se je v uradnih dopisih že uveljavilo poimenovanje »tekmovanje v znanju slovenščine«. — **Alenka Konc Ambrožič** <kalenka@gimb.org>, 16. maj 07

► *Nekaj o tekmovanjih, tudi o Cankarjevem*

Dolgo časa sem okleval, ali naj se oglasim, še posebno zato, ker sem pričakoval, da se bo zaradi peripetij na letošnjem vseslovenskem tekmovanju na 4. stopnji, ki so verjetno marsikomu vzburkale živce, na *Slovlitu* sama po sebi odprla kaka debata, a se (zanimivo!) ni. A to pomeni, da bomo zopet vse lepo pometli pod preprogo?

Menim, da vzrok za letošnje (milo rečeno) »nevšečnosti« niso ljudje, ki so organizirali tekmovanje, pripravili test, izbrali temo spisa in sestavili točkovnik – napaka je sistemska. Čeprav sem sredi mentoric že kar dolgo eden redkih mentorjev in popravljalcev, še danes ne vem dobro (verjetno po lastni nemarnosti), kdo pravzaprav to tekmovanje organizira. Je nosilec tekmovanja Društvo, organizacije pa ljudje na Zavodu za šolstvo? A zato ljudje z Zavoda krivijo predstavnice območnih društev, te pa potem krivdo zvrčajo na omenjene ljudi z Zavoda? Pri tem se seveda pozablja na »rajo«, ki teste in sestavke tekmovalcev popravlja, ta »raja« pa je kar tiho: najprej tekmovalci pišejo teste, ne pišejo spisa, nato popravimo teste, tekmovalci na vrat na nos še enkrat pridejo pisat spise, mi jih popravimo – nato pa rezultate razveljavijo. Nič čudnega, če je popravljalec vsako leto manj, tako so letos na 3. stopnji v ljubljanskem okolišu zbrali vsega skupaj štiri (!) popravljalke (nekatero so tako popravljale tudi izdelke svojih tekmovalcev in v prid »objektivnosti« skušale mižati na eno oko ali pa kar na obe). To pomeni, da pametni ljudje zadevo »eskivirajo«, tako da ostane na plečih nekaj deset ljudi, ki premorejo obilico pedagoškega ..., ki je nadomestil nekdanja gesla o »prosveti« kot »osveti« (to se je pa res udejanjilo!), o »moralnem liku prosvetnega delavca«, pri katerem brli popravljalska luč pozno v noč ipd. A saj to je povsem moderen žargon – kolumnistu v *Pedagoških razgledih* (če se ne motim, v nekdanjem

Prosvetnem delavcu (?) g. Darku Štrajnu se je ob razglabljanju o poslanstvu moderne šole zapisala misel o »učitelju kot proletarcu družbe znanja«: proletarec sedi za popravljalskim strojem, *output* te mašinerije pa je znanje kot »prodajni produkt«. Kot piše na maturitetnih polah: *scientia est potentia*, v znanju je moč, to je gorjača, s katero lopni po glavi kolega v prihodnjem boju za službo (dokler ne bo z njo prej ali slej kdo drug lopnil tebe). No, ja, ta stvar ne zadeva samo Cankarjevega tekmovanja, zato jo hitro postavimo vkraj: toda ali tako glomazno tekmovanje še lahko obstane na plečih nekaj desetini »prosto-voljcev« (ker tu očitno ne gre za nič drugega kot za prostovoljstvo)?

Sprašujem se tudi, koliko so sploh lahko veljavni rezultati »vseslovenskega tekmovanja«, na katerem so kriteriji povsem prepuščeni nekakšnim pokrajinskim ali območnim društvenim enotam, med katerimi ni prav nikakršne moderacije. Še več, na letošnjem tekmovanju ocenjevalci tudi testa objektivnega tipa nismo popravljali usklajeno (tj. družno, tako da smo se lahko dogovorili za kriterije), ampak lepo vsak zase doma. Nič čudnega, da so razlike v »izplenu« posameznih območnih enot že dolga leta izdatne, vse več pa je tudi razlik med ocenami posameznih ocenjevalcev, pri čemer se včasih pozabi, da pravilnik o ocenjevanju pri več kot 10 točkah razlike zahteva še oceno tretjega ocenjevalca.

Ali imajo takšna tekmovanja sploh kak smisel? Ne poznam sicer zgodovine tekmovanja za Cankarjevo priznanje in drugih podobnih šolskih tekmovanj, a zdi se mi, da so prvotno nastala zato, da bi tekmovalcem omogočila poglobljanje v tisto snov, ki sicer presega šolske okvire, njihov namen je bil v širjenju vednosti in tudi v odpiranju prostora možnosti za osebno kreativnost, tj. za prostor ustvarjalne svobode. Danes pa je namen teh tekmovanj očitno vse bolj le v njih samih, v krmiljenju velikega proizvodnega stroja družbe znanja, v kateri znanje ne pomeni (rado)vednosti, temveč je zgolj še sredstvo, v najboljšem primeru (samo)prodajni rekvizit. Prostor prostočasnih dejavnosti mladih se vse bolj oži, vse te dejavnosti se vedno bolj vpenjajo v urnike treningov za različna tekmovanja, prosti čas se vse bolj institucionalizira in vpenja v šolsko polje, od treningov različnih športov do učenja tujih jezikov in celo do tega, da starši osnovnošolcev najemajo inštruktorje, ki naj bi tekmovalce čim bolj odlično pripravljali na različna tekmovanja, od katerih bo odvisen njihov vstop v srednjo šolo. Menim, da bi bilo treba ta primež čim prej razrahljati in da je letošnja novost v Cankarjevem tekmovanju – tekmovanje v pisanju scenarijev – dober korak v pravo smer; saj v veliko večji meri spodbuja svobodno ustvarjalnost sodelujočih, predlagal bi tudi, da bi sklepni del imel nekakšno festivalsko obliko in da bi bil namenjen spoznavanju, izmenjavanju izkušenj med piščiči in različnim okroglim mizam, na katerih bi sodelovali tudi zreli, starejši ustvarjalci – morda malo v slogu nekdanjih Podob trenutkov, ki so jih nekdanji (kako neverjetno) ustanovili kar ljubljanski srednješolci sami. K temu bi morda lahko pritegnili tudi mlade literarne ustvarjalce, predstavitev šolskih glasil – z upanjem, da bi morda lahko enkrat na leto izšel tudi kak zbornik z najboljšimi prispevki slovenskih dijakov in osnovnošolcev.

Glede klasične oblike tekmovanja za Cankarjevo priznanje pa menim, da bi veljalo (ne samo v okviru tega tekmovanja) razmisliti, ali jezikovnemu ustvarjanju in upovedovanju razmišljanja res ustrezajo takšni kriteriji, po katerih sleherni pisni izdelek že vnaprej razparceliziraš na kakih dvajset postavk, pri čemer se potem izgubi sleherna samostojna nit misli v spisu. Ali ti kriteriji, nekako na silo preneseni iz polja naravoslovnih strok, metodološko sploh ustrezajo jezikovnemu izražanju in svobodi razmišljanja? Bi morda veljalo uvesti tekmovanje v daljših, bolj svobodnih in samoiniciativnih esejskih razmišljanjih na dano temo (iz slovenske književnosti), ki bi jih ocenila nekoliko bolj enovita komisija?

Verjetno so ti predlogi nekoliko utopični in navrženi kar počez, a rad bi spodbudil debato o tekmovanju, ki po mojih izkušnjah dijake, ki se za literaturo res zanimajo, prej odvrča, kot pa privablja. — **Samo Krušič** <ksamo@gimb.org>, 16. maj 07

Nekaj cvetk iz testov študentov prvega letnika ljubljanske slovenistike

Že ničkolikokrat zastavljeno vprašanje iz pisnega testa pri Uvodu v študij slovenske književnosti: Kaj je *Slovlit*? Tokratni najizvirnejši odgovori:

- Združenje slovenskih literarnih zgodovinarjev.
- Spletna stran, ki zbira slovenska literarna dela.
- Spletni portal za objavljanje svojih literarnih prispevkov z možnostjo komentiranja.

Med slovenskimi literarnimi zgodovinarji s priimkom na P so se znašli tudi Peternu, Petrnu, Permauner in Breda Pogorelec.

Pri vprašanju, kateri slovenski literarni zgodovinar je pred kratkim na ljubljanski slovenistiki gostoval s predavanjem o slovenski politični dramatiki, sta se med odgovori znašla tudi že 27 let pokojni Anton Ocvirk ter že 12 let pokojni Lojze Krakar, nekdo pa je prišel že čisto blizu: Teraz Kraumaer.

Da je *Wikipedija* prosto dostopna spletna enciklopedija, ve že marsikdo. Težje vprašanje v tokratnem testu pa je bilo, kdo ureja *Wikipedijo*. Nekdo je odgovoril, da so to člani ZRC SAZU, nekdo drug pa, da kar sam Miran Hladnik (seveda, če mu pa članke za njegov *wikiprojekt* pišejo študenti na seminarjih!).

Eden od zbornikov, ki jih vsako leto izda ljubljanska slovenistika, za mnoge niso *Obdobja*, pač pa *Obzorja*.

Palimpsest je papir iz kože živalskih zarodkov.

Odgovore sva izbrala in uredila — **Matjaž Zaplotnik** <matjaz.zaplotnik@siol.net> in **Andreja Musar** <andreja.musar@siol.net>, 13. jun. 07

Za »bolšo slovenštino«

27 nasvetu za bolšo pisno slovenštino (sneto s spleta, avtor neznan)

- 1) Ne pišite preveč pogovorno, k' to čist sux.
- 2) Vejice naj, bodo tam kamor sodijo. Obstajajo pa tudi, stavki brez vejic.
- 3) Velike Začetnice Uporabljajte po Pravopisu.
- 4) Uporabljajte veznike, kateri so pravilni.
- 5) Ne pozabite občasno obnoviti pravilno uporabo roditelja.
- 6) Ko omenjate dve osebe, uporabljajte dvojino.
- 7) Popačenke iz drugih jezikov sigurno ne pasejo v lepo slovenščino.
- 8) Predloga z in s uporabljajte v skladu z pravili.
- 9) Da nebi kdaj pisali skupaj besed, ki se pišejo narazen ali na sprotno.
- 10) Če uporabljate tujke, jih uporabljajte akvaduktno.
- 11) In ne prepogosto začenjati stavka z veznikom ali predlogom. Ker to ni lepo.
- 12) Pri pisanju pišite tako, da bo to, kar pišete, zapisano za tiste, ki bodo to brali, tako, kot oni pričakujejo; naj jim ne bo nerazumljivo in nejasno, saj tako ne bodo mogli razumeti, kar bi si razumeti želeli. Pišite jasno.
- 13) Pri pisanju ne uporabljajte vulgarnih izrazov, saj lahko vse zajebajo.
- 14) Starinske besede so bržčas zanimive in kakopak popestrijo besedilo, vendar v preveliki meri zbog njih besedilo ne zveni dobro nego malone nejasno.
- 15) Besedilo bo bolj razgibano, če v besedilu uporabljate sopomenke. Tako besedilo je tudi pestrejše.
- 16) Ne menjavajte časov po nepotrebnem, saj ste s tem, ko boste tako zapisali, naredili veliko slogovno napako.
- 17) Pridevnike stopnjujemo na dva načina; uporabimo bolj pravilnejšega.
- 18) Pomnite:za ločilom je vedno presledek,razen če je desnostično.
- 19) Pred oddajo tekst se enkrat prelgedamo , da izločimo tikparske napake.
- 20) Če boste uporabljali za prihodnjik pomožni glagol, bo bila vaša tovarišica iz prvega razreda zelo razočarana.
- 21) Ali res ne gre brez pretirane rabe vprašajev in klicajev!!!!!!!!!!?!!?!
- 22) Ogibajte se TZO, ker jih večina zavedenih v CRP ne pozna. OK?
- 23) Če ne veste, kako tvoriti mestnik, pogledjte, kaj piše o njemu v pravopisu.
- 24) Pazite na uporabo povratno svojilnega zaimka v vaših pisnih izdelkih.
- 25) V prid dobremu stilu doma vedno držite *SSKJ*, da preverite, zakaj je temu tako.
- 26) Kar se tiče mašil, pravzaprav priporočamo, da se jih v bistvu izogibate.
- 27) Če ne želite biti nejasno razumljeni, boste obvezno mogli paziti na razlike med glagoloma hoteti in želeti, pa tudi med moči in morati.

Knjižne novosti

Marjeta ŽEBOVEC: *Slovenski književniki, rojeni od leta 1900 do 1919*. Ljubljana: Karantanija, 2006.

Marjeta Žebovec je izdala že drugo knjigo od predvidenih štirih knjig serije *Slovenski književniki*. Leta 2005 je izšla prva knjiga z avtorji, rojenimi do leta 1899. Kot je takrat avtorica pojasnila v uvodu, se je za kronološki princip razvrščanja odločila zato, ker je to »še najbolj objektivna klasifikacija«, saj se zavestno želi izogniti vsakršnim vrednostnim klasifikacijam avtorjev oz. njihovih opusov. Druga knjiga, ki vsebuje predstavitev 77 avtorjev, rojenih na začetku 20. stoletja, nadaljuje vsebinsko zasnovno, podano v uvodu k prvi knjigi. Format in pestro slikovno gradivo kažeta na priročniški značaj knjige. — **Matjaž Zaplotnik**

France ŽAGAR: *Na sončni strani šole*. Ljubljana: Karantanija in Pedagoška fakulteta, 2007.

Ob 75. obletnici Franceta Žagarja je pri založbi Karantanija in s pomočjo Pedagoške fakultete v Ljubljani izšla druga jubilatova leposlovna knjiga z avtobiografskimi prvini. Avtor knjige se je s svojimi strokovnimi pogledi, spoznanji in z znanstvenim delom uveljavil predvsem kot jezikoslovec-slavist in pedagog. Zgodbe v knjigi *Na sončni strani šole* so v celoti ubrane v razvojni lok avtorjevega pedagoškega in jezikoslovnega dela v času, ko ga je tesalo in izoblikovalo delo z učenci in študenti od prvih let, ko se je kot pedagog kalil v osnovni šoli in v gimnaziji, kasneje pa na Pedagoški fakulteti in končno (tudi s humorjem) na študentski preskušnji Univerze za tretje življenjsko obdobje. Zgodbe so oblikovane kot drobne študije, katerih jedro je dogodek v razredu, stik s kolegi in učenci, ob tem pa se v uvodnem in končnem delu besedila odpira avtorjev pogled vase, v intimni svet pedagoga, ki razčlenjuje in presoja svoj delovni postopek in ob tem tudi lastni značaj. Ob svojih izkušnjah vedno trdneje izpričuje svoj pogled na način poučevanja: prisluhniti notranjim vzgibom učencev in jim odpreti »okna v življenje« z oblikovanjem maternega jezika kot prvinske izrazne vezi med ljudmi – tudi mimo ozkih didaktičnih načel in metod. Prednost daje sproščenim govornim vajam, spisom na temo po učenčevi izbiri, gledališki vzgoji, scenarijem za kratke filme in ne nazadnje zbujanju učenčeve radovednosti z nedorečeno mislijo). Knjiga Franceta Žagarja pripoveduje o uresničevanju razgibanega soustvarjanja jezikovnega bogastva in izrazne (govorne) spretnosti. — **Helga Glušič** <helga.krisper@siol.net>

Vincenc RAJŠP: *Knafljeva ustanova na Dunaju 1676–2006*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Srednjeevropska znanstvena knjižnica, 1), 2007.

V zborniku je predstavljeno 330-letno delovanje Knafljeve ustanove na Dunaju. Prispevki osvetljujejo ustanovo v okviru slovenske kulturne dediščine, njeno primerjavo z drugimi sočasnimi ustanovami in prizadevanja za njeno smotno

upravljanje. Vizija ustanovitelja, da svojim sorojakom omogoči študij v osrednjem znanstvenem in izobraževalnim središču – na Dunaju, je bila nedvomno izpolnjena, saj so slovenski izobraženci, ki so končali študije pred prvo svetovno vojno, igrali pomembno vlogo v politiki, kulturi in na novo ustanovljeni Univerzi v Ljubljani. Po letu 1961 je Knafljeva ustanova Knafljevim štipendistom in drugim slovenskim raziskovalcem nadaljnja štiri desetletja omogočala bivanje in znanstveno delo na Dunaju. — *SZI-Dunaj Office* <office@sz-dunaj.at>

Novosti v periodiki

Dvainpetdeseti letnik *Jezika in slovstva* se je začel s petimi razpravami, tremi ocenami in dvema poročiloma, ki obsegajo 92 strani. Na spletni strani (<http://www.jezikinslovstvo.com/>) lahko najdete povzetke razprav, kazalo ter prvo razpravo. Razpravljalni del prve letošnje številke revije je posvečen skladnji, in sicer s korpusnega in jezikovnosistemskega vidika, besedilom dementnih oseb, dramam Ivana Mraka ter problemsko-ustvarjalnemu pouku književnosti.

Pod na prvi pogled dokaj zapletenim naslovom članka NINE LEDINEK se skriva natančna predstavitev skladijske ravni označevanja korpusov, in sicer s tehnično-tehnološkega in zgodovinskega vidika. Predstavljeni so različni skladijsko označeni korpusi ali drevesnice, nakazana je njihova uporabnost ter načini skladijskega označevanja. Največ pozornosti je namenjene slovenskemu skladijsko označenemu korpusu, ki je po naslovu projekta poimenovan *Slovenska odvisnostna drevesnica*, oblikovan pa je bil po češkem modelu za skladijsko označevanje korpusov. Predstavljeni so načini skladijskega označevanja *Slovenske odvisnostne drevesnice*, njena učinkovitost pa je ovrednotena s pomočjo rezultatov mednarodnih raziskav.

FRANČIŠKA LIPOVŠEK se v članku posveča eksogeni svojilnosti, ki jo opredeli z vidika različnih jezikov in v razmerju do endogene svojilnosti. Največ pozornosti nameni posameznim evropskim zgradbam eksogene svojilnosti, in sicer z vidika tvorbeno-pretvorbene slovnice ter v pragmatično-skladijskem okviru predstavi njihove osnovne vzorce, poveže pa jih tudi z neevropskimi zgradbami eksogene svojilnosti.

Tema članka VALERIJE TROJAR so znaki demence, ki so razvidni iz jezikovne podobe govornih besedil, ki so jih s pomočjo slike tvorili dementni posamezniki. Njihova besedila so primerjana z istovrstnimi govornimi besedili nedementnih posameznikov. Največ pozornosti je posvečene predvsem dolžini besedil, posameznim poimenovanjem, slovničnim in pomenskim odnosom v besedilih, polnjenju premorov, ponovitvam besed ter samopopravkom.

KATJA MIHURKO PONIŽ v članku preko medsebojnega odnosa Ivana Mraka in njegove žene Karle Bulovec osvetljuje ženske like v Mrakovem dramskem ustvarjanju. V luči njihovih medsebojnih odnosov so tako predstavljene drame *Obločnica, ki se rojeva*, *Slepi prorok*, *Mona Gabrijela*, *Emigrantska tragedija* in *Requiem za Karlo*. Podrobna analiza omenjenih del napeljuje in izpelje misel, da je Mraka Karla Bulovec navdihovala predvsem pri ustvarjanju zunanje podobe ženskih likov, njihova notranjost pa je rezultat njegovih »moških« pogledov na žensko.

Članek ALENKE ŽBOGAR je namenjen predvsem učiteljem književnosti. Podrobneje namreč predstavlja problemsko-ustvarjalni pouk kot dejavno metodo poučevanja književnosti, ki upošteva tudi spoznanja kognitivne psihologije. Zgodovinski umestitvi tovrstne metode poučevanja sledi natančna predstavitev posameznih faz problemsko-ustvarjalnega pouka, ki je podprta s številnimi primeri.

Drugi, ocenjevalno-poročevalski del revije začinja ŠPELA AŠENBERGER, ki predstavi in ovrednoti knjigo Franca Zadravca *Slovenski roman dvajsetega stoletja. Tretji analitični del in sinteze*. V literarnem duhu nadaljuje VLADKA TUCOVIČ, ki oriše okvir nastanka ter oceni prvo knjigo *Zbranega dela* Zofke Kveder. URŠKA JARNOVIČ nato predstavi in ovrednoti knjigo Tomaža Sajovica *Jeziik med umetnostjo in znanostjo: slogovne razprave*, temu pa sledita dve poročili, in sicer o izborih Gradnikove lirike doma in po svetu, ki ga je pripravila ANA TOROŠ, ter o »mini tečaju slovenščine za turiste«, o katerem poroča MOJCA STRITAR. Številko zaključuje rubrika V branje vam priporočamo.

Vse spremembe podatkov o naročnikih ter prijave novih naročnikov (pa tudi odjave obstoječih) sprejema tehnična urednica revije na svoj e-naslov. — **Urška Jarnovič**, tehnična urednica *Jeziika in slovstva* <jurska@volja.net>

Druga letošnja številka revije *Zvon* (najstarejše slovenske revije za kulturo in družbo) ndr. prinaša razmišljanje Mateje Pezdirc Bartol o tednu slovenske drame v Kranju in letošnji Grumovi nagrajenki Dragici Potočnjak, prispevek Marka Jesenška o Antonu Korošču, »virtuaznem slovenskem političnem taktiku«, ter esej Igorja Saksida, v katerem se le-ta sprašuje, kdo kroji možnost sporazumevanja v slovenščini. — **Matjaž Zaplotnik**

V uvodniku aprilske številke *Dialogov* (2007/3–4) je Emica Antončič zapisala nekatere pripombe in predloge k osnutku zakona o ustanovitvi Javne agencije za knjigo, ki je trenutno v javni razpravi in naj bi pripomogla k bolj poenoteni in sistemski podpori države slovenski knjigi. Gost pogovora je albanski pesnik s Kosova in tajnik kosovskega PEN-a Agim Gjakova. Ob velikem pomanjkanju stikov albanske književnosti z drugimi književnostmi in prevodov v vse smeri nudi ta pogovor osnovne informacije o albanski kulturi in literaturi na Kosovu, katerih položaj je zelo negotov. Prvi sklop razprav je posvečen poeziji Gregorja Strniše

(1930–1987), enega največjih slovenskih pesnikov. Ob dvajsetletnici njegove smrti dva mlada raziskovalca odkrivata nove vidike njegove poezije. Igor Žunkovič piše o Strniševem izvirnem razumevanju sodobne fizike in njegovem prenosu pojmov in konceptov teorije relativnosti ter kvantne mehanike na področje literarne produkcije. Rok Benčin analizira Strnišev avtopoetični spis *Relativnostna pesnitev* in njegovo poezijo, ki kljub modernosti vztraja pri strogi formi.

»Z nakupom sodobnega mobilnega telefona si posameznik ne kupi le komunikacijskega pripomočka – igračke, ampak tudi sodoben življenjski slog, ki temelji na posamezniku kot taktilnemu nomadu, ki med potjo opravlja vrsto opravil in tekoče preklaplja od igrivega komuniciranja k poslovni aktivnosti.« Tako zapiše v svoji razpravi *Nomadski govor*, pisave s poti Janez Strehovec in s filozofskim pristopom obravnava kulturološke aspekte mobilnosti, nomadskosti in taktilnosti.

V Kulturni diagnozi so ocenjeni nova pesniška zbirka Vinka Möderndorferja *Skala in srce*, zbornik *Sodobne scenske umetnosti*, slovenska izdaja knjige Inke Arns *Avantgarda v vzratnem ogledalu* in Triennale slovenske sodobne umetnosti v Moderni galeriji v Ljubljani. Esej Hoja skozi hip je napisal igralec in pesnik Kristijan Muck. V Detektorju je urednica Emica Antončič postavila nekaj vprašanj Samo Ruglju, uredniku brezplačne revije o knjigah *Bukla*, ki se je znašla v težavah. — **Emica Antončič**, odgovorna urednica <info@aristej.si>

Junjska številka *Dialogov* (2007/5–6) prinaša obsežno temo o kuratorjih in razstavah sodobne umetnosti. Posebej še opozarjamo na Družbeno diagnozo, v kateri evropski komisar za znanost Janez Potočnik odgovarja na vprašanja o razmerju med nacionalnimi znanstvenimi jeziki in angleščino v EU. Vsem, ki jih razburjajo napovedane reforme visokega šolstva, pa priporočamo v branje dnevnik Marte Pirnat Greenberg s Kansasaške univerze (ZDA), ki nas skozi osebno izkušnjo ob vpisovanju sina na kolidž seznanja z vsemi dilemami ameriškega visokošolskega oz. univerzitetnega sistema. — **Emica Antončič**, odgovorna urednica <info@aristej.si>

V uredništvu revije *Filozofski vestnik* vsako leto izdamo tri številke revije, od katerih je ena številka mednarodna in tujejezična. Letošnja mednarodna številka *Filozofskega vestnika* (2007/2) je posvečena »Preporodu estetike«, njen urednik pa je Aleš Erjavec, ki je tudi predsednik Slovenskega društva za estetiko ter bivši predsednik Mednarodnega združenja za estetiko. V številki z izvirnimi znanstvenimi članki sodeluje vrsta svetovno priznanih estetikov in filozofov, vsi pa se ukvarjajo z bistvenimi vprašanji sodobne estetike: z njenim odnosom do filozofije in umetnosti, njenim vplivom na umetniške in kulturne prakse ter njenim sedanjim pomenom in vlogo v teoriji in družbi– globalno in v Sloveniji. — **Metka Zver** <Metka.Zver@mk-trgovina.si>

V uredništvu Smiljane Komar in Uroša Mozetiča je pri Slovenskem društvu za angleške študije izšel zbornik v čast Meti Grosman ob njeni 70-letnici z naslovom

Literary Criticism as Metacommunity. Zbornik je izšel v okviru revije *English Language Overseas Perspectives and Enquiries* (III/1–2), obsega pa 21 razprav slovenskih in tujih anglistov (jezikoslovcev, literarnih zgodovinarjev in prevodoslovcev) na 272 straneh. — **Miran Hladnik**

Rp./Lirikon21: revija za poezijo 21. stol. Urednika revije, Ivo Stropnik in Zoran Pevec, v predgovoru k prvi številki, ki je izšla ob svetovnem dnevu poezije, zatrjujeta, da je *Lirikon21* izhodiščno in specializirano nadaljevanje *Poetikona* in bo temeljno namenjen sodobni slovenski in prevodni poeziji. Mednarodna dvojna številka njegovega 3. letnika (2007/2–3) obsega kar 747 strani. — **Miran Hladnik**

V zadnji številki mesečnika za literaturo *Literatura* (XIX/191–192, maj–junij 2007) Goran Č. Potočnik in Samo Rugelj razmišljata o osnutku zakona o Javni agenciji za knjigo, ki je nastal na Ministrstvu za kulturo. Med kritikami v tej številki revije pa si pozornost zaslužita vsaj dve, ki se, vsaka s svojega kritične perspektive, lotevata obsežne antologije Petra Kolška *Nevihte sladkih rož* (Študentska založba, 2006). — **Matjaž Zaplotnik**

www.sigledal.org

Mineva leto dni, kar smo začeli izrekati izhodišca o slovenskem gledalskem portalu. Ze v samem zacetku je bila prisotna mocna zelja ustvariti spletno mesto skupnosti, spletno mesto, ki ga gradi, ustvarja in vzdrzuje gledalska srenja sama. Danes – stiri mesece po javni objavi portala – lahko z velikim navdusenjem pozdravimo sveze moci na Vezi, nove sodelavce, ki prevzemajo iniciative v svoje roke. V novi sezoni bo ekipa, ki se ji bo do jeseni gotovo pridruzil se kdo, skrbela za naso informiranost o aktualnih gledalskih dogodkih pri nas in po svetu. Ekipo sestavljajo ustvarjalci in gledalci. Tako – kot je zapisala Zala Dobovsek – »vzpostavljajo medsebojno komuniciranje in si prizadevajo za obojestransko produktivno angaziranost«. Najpomembnejši sodelavci so: glavna urednica Zala Dobovsek, urednik rubrike Na rampi Andraz Poloncic, urednica rubrike Pisma iz tujine Simona Hamer, urednica rubrike Novice Anja Bunderla, urednica rubrike Vtisi s predstav Katja Stucin, urednica rubrike Povezave Barbara Rigler, drugi sodelavci: Nuša Dedo Lale, Katja Povse, Barbara Predin in Ales Sres.

Vabilo k sodelovanju pa seveda še zmeraj velja. Oglejte si številne gledalske novice tudi na <http://groups.google.si/group/sigledal/topics>. — **Tamara Matevc** <tamara.matevc@siol.net>, 4. jun. 07

Študentje slovenistike s Filozofske fakultete bodo pod mentorstvom doc. dr. Mateje Pezdirc Bartol predstavili najmlajše (in nekatere manj mlade) slovenske dramatike in s tem omogočili širši publiki, da spozna tiste avtorje, ki jih obstoječi

literarnozgodovinski pregledi večinoma še niso zajeli. Še posebej dragoceno se zdi, da bodo v večini primerov dostopna tudi njihova dramska besedila. V okviru projekta *Predstavitve najmlajše slovenske dramatike širši publiki* so že predstavljeni:

Zalka Grabnar Kogoj (http://www.sigledal.org/geslo/Zalka_Grabnar_Kogoj),
Saška Rakef (http://www.sigledal.org/geslo/Sa%C5%A1ka_Rakef),
Simona Semenič (http://www.sigledal.org/geslo/Simona_Semeni%C4%8D),
Desa Muck (http://www.sigledal.org/geslo/Desa_Muck),
Dragica Potočnjak (http://www.sigledal.org/geslo/Dragica_Poto%C4%8Dnjak),
Kim Komljanec (http://www.sigledal.org/geslo/Kim_Komljanec),
Rokgre (<http://www.sigledal.org/geslo/Rokgre>),
Boris A. Novak (http://www.sigledal.org/geslo/Boris_A._Novak),
Matjaž Briški (http://www.sigledal.org/geslo/Matja%C5%BE_Bri%C5%A1ki),
Saša Pavček (http://www.sigledal.org/geslo/Sa%C5%A1a_Pav%C4%8Dek),
Martina Šiler (http://www.sigledal.org/geslo/Martina_%C5%A0iler),
Žanina Mirčevska
(http://www.sigledal.org/geslo/%C5%BDanina_Mir%C4%8Devska),
Tina Kosi (http://www.sigledal.org/geslo/Tina_Kosi),
Srečko Fišer (http://www.sigledal.org/geslo/Sre%C4%8Dko_Fi%C5%A1er),
Boris Kobal (http://www.sigledal.org/geslo/Boris_Kobal) in
Andrej Skubic (http://www.sigledal.org/geslo/Andrej_Skubic).

V prihodnje pa načrtujemo še: Iztok Lovrič, Andreja Inkret, Špela Stres, Jera Ivanc, Ana Lasič, Marko Kurat, Andrej Rozman – Roza, Zdenko Kodrič, Krištof Dovjak, Zoran Hočevar, Peter Rezman, Gregor Hrovatin, Romana Ercegovič, Goran Gluvič in drugi, saj se seznam in tudi vsebina gesel ves čas dopolnjujeta. Vzpostavljeno iz http://www.sigledal.org/geslo/Geslo:Skupni_projekti. — *Mateja Pezdirc Bartol* <mateja.pezdirc-bartol@guest.arnes.si>, 19. jun. 07

Literarnozgodovinski projekti v slovenski *Wikipediji* in *Wikiviru* ter digitalizacija slovenske literarne klasike

http://sl.wikipedia.org/wiki/Wikipedija:WikiProjekt_Slovenski_literarni_zgodovinarji – Projektna stran slovenskih literarnih zgodovinarjev na *Wikipediji*. Vanjo smo letos vnesli bio- in bibliografije 40 slovenskih literarnih zgodovinarjev, šest pa jih še nastane do konca semestra. Nazadnje so bili dodani: Tone Pretnar, Andrijan Lah, Marija Mitrovič, Mirko Rupel, Gregor Kocijan, Marjan Dolgan, Silvija Borovnik, Jožica Čeh, Marko Juvan, Miran Štuhec, Igor Saksida, Aleksander Bjelčevič, Irena

Novak Popov, Alojzija Zupan Sosič, Boža Krakar Vogel, Janez Rotar, Zdzisław Darasz, Jože Lipnik, Zvonko Kovač, Ivan Grafenauer, Drago Bajt, Franček Bohanec, Igor Kramberger, Janko Moder, Emica Antončič, Katarina Šalamun-Biedrzycka, Katarina Bogataj Gradišnik, Marija Mercina in Henry R. Cooper, jr. Nič ne bo narobe, če posežete v gesla s stilnimi in stvarnimi izboljšavami.

http://sl.wikisource.org/wiki/Glavna_stran – Za t. i. *Wikivir* (Wikisource) pa se pripravlja projekt digitalizacije in postavitve novih polnih besedil. Za vzorec so pripravljene »posteljice« za Pavlino Pajkovo (http://sl.wikisource.org/wiki/Pavlina_pajk), Luizo Pesjakovo (http://sl.wikisource.org/wiki/Luiza_Pesjak) in Milana Lipovca (http://sl.wikisource.org/wiki/Milan_Lipovec), v kratkem dodamo še daljši seznam želja in načrtov. Vabljeni k sodelovanju.

http://sl.wikisource.org/wiki/Slovenska_leposlovna_klasika – Seznam besedil za digitalizacijo v *Wikiviru*. Mladen Pavičič je preskeniral in postavil v *Wikivir* Kersnikovo Kmetško smrt. Gl. http://sl.wikisource.org/wiki/Kmetska_smrt. Matjaž Rebolj pa je za *Wikivir* iz *Slovenskega glasnika* 1859–62 preslikal in v pdf-format spravljal štiri Mencingerjeva besedila: Vetrogončič, Jerica, Bore mladost in Človek toliko velja, kot plača, zraven pa poskrbel za njihov grobi prepis v besedilno obliko. Ker stare knjige in revije niso idealne za optično prepoznavanje, imajo skeni polno napak. Zato vas vabiva k sodelovanju na zgoraj nanizani *Wikivirovi* projektni strani *Slovenska leposlovna klasika*. — Kako se lotiti dela? S klikom na naslov (v modri barvi) odprete grobo prepoznano besedilo z napakami, s klikom na ikono pdf-datoteke na koncu vrstice pa sliko besedila. Zožite okni tako, da bo slika v eni polovici zaslona, tekst pa v drugi. S klikom na zavihek <uredite stran> se odpre besedilo za popravljanje. Popravljate ga lahko neposredno ali pa ga prekopirate v urejevalnik, ki ste ga navajeni, in ga potem prekopirate nazaj v isto *Wikivirovo* okno; prej se prepričajte, da s svojim delom ne boste prepisali popravkov, ki jih je medtem v potu svojega obraza že vnesel kdo drug (gl. zavihek <zgodovina strani>). Da do takih nesporazumov ne bi prihajalo, v glavo vpišete svoje ime [npr. »trenutno ureja Mica Kovačeva«] in si tako rezervirate besedilo in čas. Kot stoji v uvodu projekta, bomo, če se dela lotijo študentje, »najbolj zavzete priporočili profesorjem za višjo oceno«. Minimalno znanje, potrebno za urejanje, dobite v poglavju Pomoč v meniju na levi. Zgledujete se lahko tudi po drugih besedilih, npr. pri Kmetški smrti Janka Kersnika, ki si jo odprete v dodatnem oknu (http://sl.wikisource.org/wiki/Kmetska_smrt; kako je narejena, se vam razkrije pod zavihkom <uredite stran>). Sicer pa v težavah smete računati na instantno pomoč orakljev, gurujev, wikifenov in drugih digitalnokulturnih udarnikov.

<http://www.dlib.si/> – Pred časom smo se pridušali zaradi težav z dostopnostjo *Doma in sveta* v *Digitalni knjižnici Slovenije*. Zdaj lahko lepo prebiramo vseh 16.800 člankov iz revije in o reviji v pdf- ali html-formatu, tako kot že nekaj časa tudi *Ljubljanski zvon*.

<http://www.pgdp.net/c/> – Distributed Proofreader je spletni program, ki omogoča popraviljanje simultano popraviljanje preskeniranih besedil. Trenutno so med blizu 30.000 knjigami od naših v obdelavi *Bahovi huzarji in Iliri: spomini iz moje profesorske službe na Hrvaškem* (1853–1867) Janeza Trdine in *Theoretisch-practische Grammatik der slowenischen Sprache in Steiermark, Kärnten, Krain und dem Illyrischen Küstenlande* Janeza Murka v nemščini in slovenščini. K digitalizaciji svetovne literarne dediščine vabijo z geslom Eno stran na dan! Trdinove *Bachove huzarje* in Murkovo *Grammatik* so preslikali za prepisovanje pri Googlu (pdf-ji razkrivajo, da sta knjigi last knjižnice Univerze v Stanfordu in v Michigianu).

<http://books.google.com/> – Nihče jim ni ukazal, nihče jim ni plačal, nihče se jim dobrikal, slovensko ne znajo in za Slovence komaj vejo, pa so guglovci vendarle kar sami od sebe preskenirali tudi slovenske in napol slovenske knjige. Trenutno najdemo tam (išči pod advanced book search *full view*) npr.:

Stanko Vraz (*Narodne pesni ilirske*, 1839 in *Dela*, 1863),
Jernej Kopitar (*Kleine Schriften*, 1857),
Matija Valjavec (*Pesmi*, 1855),
Valentin Vodnik (*Pesme*, 1840),
Valentin Vodnik (*Pismenost*, 1811, *Listi in evangelji*, 1833, *Der kleine Katechismus*, 1840),
Emil Korytko (*Slovenske pesmi krajnskiga naroda*, 1839),
Franc Metelko (*Lehrgebäude ...*, 1825),
Andrej Čebašek (*Zlati vek ali spomenica na čast ss. Hermagoru*, 1863),
Anton Janežič (*Taschen-Wörterbuch*, 1850),
Vekoslav Babukić (*Ilirska slovnica*, 1854),
Matija Majar (*Pravila kako izobraževati ilirsko narečje ...*, 1848),
Janez Cigler (*Duhovni studenc*, 1850),
Urban Jarnik (*Versuch eines Etymologikons der slowenischen Mundart*, 1832),
več Miklošičevih (Miklosich) in drugih Kopitarjevih nemških knjig itd.

Po njih lahko iščemo (kolikor je program pravilno prebral predlogo) in pri tem ugotovimo, da je kar nekaj slovenskih stavkov tudi v sicer čisto nemških knjigah. Z malo sreče najdemo še kakšno neznano slovensko besedilo. — **Miran Hladnik**

Splet

http://www.ustanova-szf.si/Razpis_spisov-esejev_2007.pdf – Nagradni natečaj esejev/spisov na temo Računalniki in prenosni telefoni danes in jutri – za osnovnošolce, srednješolce in študente.

http://www.cmepius.si/AKTUALNO/Razpisi/llp_so_07 – Razpis za udeležbo na študijskih obiskih (CEDEFOP) za drugo polovico leta 2007. Študijski obiski so 3 do 5 dnevna srečanja strokovnjakov poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja. Osredotočajo se na določena področja poklicnega in strokovnega izobraževanja mladih in usposabljanja ter izobraževanja odraslih v sodelujočih državah. Namen študijskih obiskov je diskusija in izmenjava izkušenj med udeleženci na področju izbrane tematike ter spoznavanje izobraževalnih sistemov v drugih državah.

http://www.irscl.info/e_index.htm – Program 18. bienalnega kongres IRSCl (Mednarodnega društva za preučevanje mladinske književnosti), ki bo v Kyotu na Japonskem 25.–29. avgusta 2007.

<http://special.lib.umn.edu/clrc/kerlan/nl.php> – Informacije o mladinski književnosti na strežniku Univerze v Minnesoti oz. njene knjižnice. Gl. tudi http://special.lib.umn.edu/clrc/kerlan/newsletters/2007/Summer2007Color_Master.pdf.

<http://www.mk.gov.si/> – Javno povabilo za izbor predloga nacionalnega projekta Evropskem letu medkulturnega dialoga (2008). — Zgornje povezave posredovala **Milena Mileva Blažić**

<http://www.heroicage.org/issues/10/em.html> – Tistim, ki ste zadržani do misli, da bi morali akademsko profilirani ljudje, profesorji in uveljavljeni znanstveniki po svojih močeh prispevati k *wikipediji* in podobnim skupinskim projektom, toplo priporočam članek na navedeni povezavi, ki je pravkar izšel v medievalistični reviji *The Heroic Age*. — **Matija Ogrin** <matija.ogrin@zrc-sazu.si>

<http://p4.forumforfree.com/mk.html> – Forum za umetniška tuhtanja in zapravljanje časa, ki naj bi, navkljub malce nadrealističnemu imenu, katerega aktualnosti glede na današnje stanje v kulturi verjetno ni treba prenadolgo razlagati, v strokovnih in sproščenih debatah združeval vse, ki jih zanimata literatura (pisanje, prevajanje, branje) in glasba, je spet v polnem zagonu! — **KUD Štampihar** <kud.stempihar@gmail.com>

http://www.bralnaznacka.si/Glasilo/SL_0607/Glasilo07_files/OSTRZEK_7.doc – Nova številka spletnega glasila *Ostržek* (<http://www.bralnaznacka.si/Glasilo>). *Ostržka* prejemajo mentorji bralne značke v šolah, vrtcih v Sloveniji in zamejstvu, učitelji dopolnilnega pouka v zdomstvu, društva in zveze prijateljev mladine, splošne knjižnice, strokovnjaki z različnih področij, povezanih z branjem, novinarji in nekateri starši. Spletno glasilo ureja Petra Potočnik, strokovna sodelavka Društva Bralna značka Slovenije. — **Ostržek** <ostrzek@bralnaznacka.si>

http://www.rtvslvo.si/modload.php?&c_mod=static&c_menu=1048035890 – Obveščamo vas, da lahko na Teletekstu RTV Slovenija (na strani 369) spremljate obvestila Univerze v Ljubljani. Filozofska fakulteta na tej strani objavlja zagovore

doktorskih disertacij študentov naše fakultete. — **Tanja Hribar** <Tanja.Hribar@ff.uni-lj.si>

<http://www.ung.si/si/studijski-programi/106586/> – Univerza v Novi Gorici bo v zimskem semestru leta 2007 pricela z novim magistrskim studijem jezikoslovja (dejansko ime *Slovenistika – smer jezikoslovne vede*). Studij je del bolognske prenovne – studijski program druge stopnje. Vsi, ki vas zanima o studiju zvedeti kaj več, ste vabljeni na informativni dan, ki ga bomo organizirali v sredo 13. junija 2007 ob 18.00 v Mali dvorani ZRC na Novi trg 2 v Ljubljani. V četrtek ob 16.00 bo informativni dan se v Novi Gorici v prostorih Univerze v Novi Gorici – Vipavska c. 13. Vabljeni. Več o studiju si lahko preberete na navedeni povezavi. — **Lanko Marušič** <franc.marusic@p-ng.si>

<http://groups.google.si/group/sigledal> – Novinarska skupina *SiGledal* je skupina, kjer gledaliski ustvarjalci in raziskovalci preko skupne mailing liste obvesčajo svojo publiko o gledaliskih dogodkih, predstavah, gostovanjih, predavanjih, delavnicah, seminarjih, solah, nagradah itd, publika pa je povabljena k posredovanju vtisov, komentarjev in mnenj. Vabljeni, da se nam pridružite. Tako bomo ustvarili širok gledalisko informacijski prostor, kjer bo zainteresirana javnost lahko ves čas na tekočem o vseh dogodkih na polju uprizoritvenih umetnosti. — **Tamara Matevc** <tamara.matevc@siol.net>

<http://www.eurolit.org/> – Končno je začela delovati internetna stran evropske zveze za primerjalno književnost. — **Gašper Troha** <gasper.troha@guest.arnes.si>

http://www.eua.be/fileadmin/user_upload/files/Publications/Final_Trends_Report_May_10.pdf – Na tem naslovu najdete peto poročilo o stanju prenovne na evropskih univerzah oz. evropskem visokošolskem prostoru, ki ga je izdala Evropska zveza univerz EUA. — **Neva Šlibar** <neva.slibar@ff.uni-lj.si>

http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/aktualno/kronika/bled_2007/index.html – Na temle naslovu je nekaj trenutkov našega življenja na Bledu ostalo v digitalnem spominu. — **Matjaž Rebolj** <Matjaz.Rebolj@ff.uni-lj.si>

<http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri77/index.html> in http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/na_barki/index.html – Slavisti in slovenisti z ljubljanske FF smo v petek, 15. junija, na barki med Portorožem in Izolo zaključili tale semester. Več o dogajanju v navedenih spletnih galerijah.

<http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/gradnikovsimpozij/index.html> – Slike z Gradnikovega simpozija v Vidmu 19. in 20. aprila 2007.

<http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri74/index.html> – Kipi znamenitih Primorcev v Novi Gorici, po Karavankah in nad Vipavsko dolino.

<http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri76/index.html> – Slike dramatikov in pisateljev ter tistih, ki se z njimi ukvarjajo, od tod povezavi na:

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/matjazzupancic/index.html> – Matjaž Zupančič na FF in
<http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/taraskermauner/index.html> – Taras Kermauner na FF.

http://videlectures.net/ff07_kermauner_spp/ – Taras Kermauner o sodobni slovenski politični dramatikni na FF 10. 5. 2007 na videu.

http://www.ustanova-szf.si/razpis_wfs_april07.htm – 5 štipendij Svetovne federacije znanstvenikov.

<http://www.arrs.gov.si/sl/mr/razpisi/07/jr-znanost-mladini-07.asp> – Štipendije za dodiplomski in podiplomski študij slovenskih državljanov v tujini v letu 2007.

<http://www.ecnsi.hr/en> in <http://www.ufzg.hr/> – Vabilo na prvo znanstveno srečanje o zgodnjem poučevanju hrvaškega jezika, ki bo 15.–17. oktobra 2007 v Zadru.

<http://www.rtvsllo.si/ars/content.php?id=34> – Arhiv *Trojne spirale* na 3. radijskem programu: tu tudi nekaj slovenističnih govorjenih prispevkov.

http://www.imageandnarrative.be/digital_archive/introduction.htm – O digitalnih arhivih v reviji *Image (&) Narrative* (<http://www.imageandnarrative.be/>).

<http://metacortex.humanfactors.uq.edu.au/lex/cinderella/index.html> – Poigrajte se z zemljevidom semantičnega koncepta Pepelke v programu Leximancer (<http://www.leximancer.com/>).

<http://www.cs.umd.edu/hcil/textvis/featurelens/videos/demowhenanthonyleft.html> – Še en primer vizualizacije tem v besedilu ali besedilnem korpusu.

<http://crnkovic.blog.siol.net/2007/05/14/jezik-na-koncu-jezika/> – Marko Crnkovič v blogu o parlamentarni resoluciji o jezikovni politiki.

http://www.mladina.si/tehdnik/200719/clanek/slo-komentar--marko_stabej – Marko Stabej o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–11 v *Mladini* rubriki Komentar.

<http://www.informiran.si/> – Na portalu *Informiran.si* je v poglavju o avtorskem pravu na voljo tudi obrazec za avtorsko pogodbo.

<http://www.finance.si/?MOD=show&id=182669&src=pj250507> – Mićo Mrkaić: Slovenstvo, zadnje pribežališče ničvredneža: O kartelih, ki se skrivajo za nacionalizmom (članek iz *Financ*).

<http://www.kakanien.ac.at/akt> – Srednjeevropski kulturni portal *Kakanija* (v nemščini in angleščini).

http://www.kakanien.ac.at/news/nl_69_0607.pdf – *Kakanijski* bilten novosti.

<http://computerphilologie.tu-darmstadt.de/jg06/giacomu.html> – Renate Giacomuzzi / Günter Mühlberger: Dilimag Projekt zur Erfassung, Beschreibung und Archivierung deutschsprachiger digitaler Literaturmagazine; od tod naslednji dve povezavi:

<http://www.literature.at/webinterface/library> – *ALO – Austrian Literature Online*.

<http://www.germanistik-im-netz.de/fx/fx.html> – *Germanistik im Netz: Literarische Zeitschriften*.

http://www.noraproject.org/OL_demo.php – Demo aplikacije nora, ki raziskuje besedne vzorce v velikih besedilnih zbirkah.

<http://www.ram-verlag.de/> – Kazalo revije *Glottometrics*.

http://www.za2grosafantazije.com/prevodi_2007.html – Natečaj Nova ljudska drugic!

<http://www.palgrave.com/language/news.asp> – Jezikoslovni učbeniki založbe Palgrave Macmillan's: pragmatika, bilingvizem, jezik in socialna psihologija.

http://www.ff.uni-lj.si/slovjezh/mh/2007_Collegian_interview.pdf – Marc Greenberg o slovenščini na ameriški univerzi.

<http://www.cesg.unifr.ch/en/> – 57.000 strani rokopisov samostanske zbirke iz St. Gallena v Švici v prostem dostopu.

http://bos.czp-vecer.si/RISFSSotage/pages/pages/00/02/59/43/_01/2520296C7C7B237B30485E606F393433-72.pdf – Intervju z Marcom L. Greenbergom, Američanom, ki je doktoriral iz prekmurščine (iz sobotnega *Večera*).

<http://zemljevid.najdi.si/> – Zemljevidi Slovenije.

<http://www.geopedia.si/> – Zemljevid Slovenije, primeren tudi za vpisovanje literarnih, jezikovnih ali kulturnih podatkov.

<http://corpus.byu.edu/time/> – 100 milijonov besed obsežni korpus ameriške angleščine v *Time magazine* (1923–2007); frekvenco iskane besede lahko spremljamo po desetletjih, jo prikažemo v grafu, zožimo iskanje na desetletje ipd.

<http://corpus.byu.edu/bnc/> – Britanski nacionalni korpus (1980–1993), s podobnim vmesnikom. — Vse zgornje povezave je priskrbel *Miran Hladnik*.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html>.

S članstvom v Slavističnem društvu Slovenije pridobite zlasti **pravico do informiranosti** ter možnost **popularizacije dosežkov stroke, povezovanja znanosti s prakso in stika z ostalim članstvom**. Med članske ugodnosti pa sodita poleg vsakomesečne *Kronike*, znižanih naročnin na *Ježik in slovstvo* (16,50 € nam. 20,50 € oz. 3954 SIT namesto 4913 SIT*) in na *Slavistično revijo* (15,50 € nam. 20 € oz. 3714 SIT nam. 4793 SIT*) še popust na knjige Založbe ZRC SAZU (<http://zalozba.zrc-sazu.si/>) ter občutni popust pri kotizacijah za udeležbo na slavističnem kongresu in seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/ct.html>).

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum:

Podpis:

Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Članarino za leto 2007 (16 € oz. 3834 SIT*) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitreje identifikacije naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Helena Kenda, Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica (helena.kenda@siol.net, tel. 04 532 0180, 04 532 0182 in mobilnik 040 692 829). Novinci pošljite prijavnico na naslov Slavistično društvo Slovenije, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, lahko pa po elektronski poti na milena.blazic@guest.arnes.si ali preko obrazca na <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica.html>.

Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastoj prejemanj obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da se prek spletne strani <http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit> vključite v elektronsko diskusijsko skupino *SlovLit* oz. sporočite svoje e-naslove na miran.hladnik@guest.arnes.si. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/>.

* Vsi zneski so preračunani po centralnem paritetnem tečaju 1 € = 239,640 SIT in veljajo za leto 2007.

Prijavnica za slovenski slavistični kongres v Trstu 18.–20. oktobra 2007

Najpozneje do 15. septembra 2007 pošljite izpolnjeno prijavnico na naslov Kenda d.o.o. Radovljica, Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica, Slovenija. Elektronska različica prijavnice se nahaja na spletni strani http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_trst.html. Na podlagi prijavnice boste prejeli račun s položnico – nalogom za plačilo. Kotizacijo morate poravnati v roku petih dni, na položnici pa morate označiti številko prejetega računa. Ker so v kongresnih dneh hoteli v Trstu zasedeni, vam priporočamo, da si čimprej naročite sobo v posebej za vas rezerviranem hotelu Holiday Inn v Devinu, od koder boste z avtobusom pospremljeni do kongresnih lokacij.

► Osebni podatki

Ime in priimek:

Stalni naslov (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj):

Kontaktni naslov (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj):

Telefon:

Delovno mesto:

E-pošta:

Datum prijave:

Lastnoročni podpis:

► Član SD (*obkrožite*): NE; SD Slovenije; SD Ljubljana; SD Maribor; SD Prekmurje; SD Dolenjske; SD Celje; SD Posavje; SD Koroške; SD Kranj; SD Jesenice; SD Koper; SD Nova Gorica; SD Trst-Gorica-Videm.

► Status (*obkrožite*): referent; poslušalec; predsednik SD; častni član SDS; družinski član; novinar; drugo.

► Zavezanec za DDV (*obkrožite*): da ne

IŠ (Identifikacijska številka) za DDV:

V roku poravnana kotizacija na račun SDS 0208 3001 8125 980 pri Novi Ljubljanski banki (IBAN: SI56 0208 3001 8125 980, SWIFT-BIC: LJBAS12X – za plačila iz tujine) znaša 100 € za člane slavističnih društev in 150 € za nečlane (ob prihodu na Kongres boste predložili potrdilo o plačilu).

Neposredno na kongresu v gotovini poravnana kotizacija pa bo znašala 150 € za člane slavističnih društev in 200 € za nečlane. Referenti, predsedniki pokrajinskih društev in častni člani SDS so gostje in ne plačajo kotizacije ter bivanja v hotelu. Pač pa pričakujemo, da oboje poravnajo tisti udeleženci, ki bodo predstavljali svoje knjige in referate.

→→→Prijavnica se nadaljuje na naslednji strani.→→→

► Kdo plača kotizacijo? (*obkrožite*): sam inštitucija
Način plačila (*obkrožite*): plačilni nalog gotovina na kongresu
Naslov in sedež inštitucije ter tel.:
Davčna št. inštitucije:

► Hotel (*označite za vas najustreznejšo možnost*)

- Prosim, rezervirajte mi enoposteljno sobo v Hotelu Holiday Inn v Devinu (70 € na noč z zajtrkom).
- Prosim, rezervirajte zame in za (ime sostanovalke/ca) _____ dvoposteljno sobo v Hotelu Holiday Inn (90 € na noč z zajtrkom za oba) za (*obkrožite*)
četrtek in petek samo četrtek samo petek
- Ne potrebujem prenočitve.

► Katerega obkongresnega dogajanja se nameravate udeležiti? (*obkrožite*)

- Gledališka predstava v četrtek, 18. okt., ob 20.30 (vključena v kotizacijo): da ne
- Pešpot po slavističnem/slovenističnem Trstu v petek, 19. okt., ob 17.00 (vključena v kotizacijo): da ne
- Večerja s plesno glasbo v petek, 19. okt., ob 20.00 (vključena v kotizacijo): da ne
- Ekскурzija po tržaški okolici (z agriturističnim kosilom) v soboto, 20. okt., ob 9.00 (*ni* vključena v kotizacijo, *doplačilo 40 €*): da ne

Kaj vključuje kotizacija? Kotizacija pokriva darilno vrečko s kongresnim zbornikom, knjigami, Kroniko SDS in turističnim gradivom, avtobusni prevoz od hotela Holiday Inn do kongresnih lokacij, *katering* kosilo in večerjo v četrtek 18. okt. 2007, kavo med odmori, vstopnino četrtkove predstave, kosilo in svečano večerjo s plesom v petek 19. okt. ter petkovo pešpot po slavističnem/slovenističnem Trstu.

Ekскурzija po tržaški okolici (z agriturističnim kosilom) v soboto, 20. okt. 2007, *ni* všteta v kotizacijo. Zainteresirani boste zanjo na kongresu doplačali 40 €.

Nasvidenje jeseni v Trstu!

prof. dr. Miran Košuta (kosuta@units.it),
predsednik Slavističnega društva Slovenije